

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAGS TIDSSKRIFT

Nr. 1 1997 Årgang 15 Pris kr. 40,- ISSN: 0802-860

*Ål kirke i Gran, tegnet i 1978 av I. Andresen.
Se artikkel side 49.*

Alt i trelast og byggvare

GRAN ALMENNING

Åpningstider: Mand. - fred. 07.00 - 17.00, lørd. 09.00 - 13.00

MAXBO

MAXBO Gran Almenning, 2750 Gran - Tlf. 61 33 00 00

MAXBO - ENESTE BO OG BYGGEVAREKJEDE MED FAST LAVPRIS
Maxbo - Gran Almenning, 2750 Gran

GLASS OG STENTØY

Hadelands største utvalg i
Serviser - Glass - Bestikk - Interiørartikler.
Du finner oss i kjelleretasjen
under Rema 1000 i Gran

JERNVAREAVDELINGEN, MEIERITRÅKKET

Alle typer verktøy og utstyr
for Hobby og Fagmann.
Hadelands billigste maling.

Glass og Stentøy tlf. 61 33 04 31
Jernvareavd. tlf. 61 33 14 64

KJØREERFARING GIR RABATT PÅ BIL- FORSIKRINGEN!

**Ring oss i dag
for nærmere informasjon!**

GJENSIDIGE
Forsikring

Hadeland Gjensidige Brannkasse

tlf. 61 33 23 00

Gjensidige Vestoppland

tlf. 61 13 95 00

Valdres Brannkasse

tlf. 61 36 07 11

KJENN DIN BYGD

LOKALHISTORISK LITTERATUR I GODT UTVALG

TOTN tidsskrift hefte 1-9	ákr.	80,-
TOTN årbok 1978-90	ákr.	150,-
TOTN årbok 1991	kr.	200,-
TOTN årbok 1992-96	ákr.	170,-
Visjon og Virke	ákr.	250,-
Totens bygdebok bind 1 (to halvbind)	ákr.	200,-
Totens bygdebok bind 2-3	ákr.	200,-
Totens bygdebok bind 4	kr.	350,-
MAGNE OLSTAD: Spellmann langs vegen	kr.	60,-
PÅL GIHLE: Frå gammalt	kr.	100,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Bondelag 1882-1982	kr.	80,-
PÅL GIHLE: Østre Toten Skogeierlag	kr.	80,-
PÅL GIHLE: Hoff kirke	kr.	50,-
TOTENDIALEKTA: Form - bruk - framtid?	kr.	50,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 1-9	ákr.	40,-
TOTENMÅL OG ANNA MÅL hefte 10-21	kr.	60,-
JOHN AA. GJESTRUM: Gards- og slektshistorie	kr.	90,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier I	kr.	130,-
ØYEBLIKKET SOM VAR: Gamle fotografier II	kr.	130,-
MJØSA årbok 1982-83	kr.	100,-
MJØSA årbok 1984-86	kr.	130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 5	kr.	120,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 6-7	kr.	130,-
ÅRBOK FOR GJØVIK nr. 8-12	kr.	170,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG t.o.m.	kr.	25,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1988	kr.	30,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1989-	kr.	35,-
VESTOPPLAND SLEKTSHISTORIELAG 1992-95	kr.	40,-
TOTEN ALMENNING	kr.	350,-
ROSSELAND: Skole i den trivelige bygda	kr.	190,-

Og mange flere. Se vårt utvalg.

TOTENS BOKHANDEL

LENA-Tlf. 61 16 05 94

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266, 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 150,- pr. år
Lagets tidsskrift kommer fire ganger i året.

Siste frist for innlevering av stoff er 1. mai.

ANNONSEPRISER:	1 gang	4 ganger
1/2 side	.. kr. 150,-	kr. 500,-
1/1 side	.. kr. 300,-	kr. 1000,-
Bakside	.. kr. 500,-	kr. 1400,-

HOVEDSTYRE ARBEIDSUTVALG

Formann: Ole M. Granum, Camilla Collettsv. 23,
2800 Gjøvik-tlf. 61 17 67 34

Nestformann: Jan Eilert Jaatun, 2857 Skreia -
tlf. 61 16 38 93

Kasserer: Hans M. Næss, 2750 Gran - Tlf. 61 33 04 14

Sekretær: Ingeborg Klundby, 2846 Bøverbru -
tlf. 61 19 50 36

TIDSSKRIFTSTYRE

Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Roy Magne Sveen
og Arne Amundgård.

Postgirokonto: 0802 3001005

Bankgirokonto: 2050 11 52065

INNHOLD

- 5 Ragnhild E. Østlie:
«Mellgard'n» - Faarlund søndre - nok en gang
- 19 Kolbjørn Sundby:
Borgermester i Århus,
Jørgen Jørgensen Sommerfeldt (1544 - 1618)
og litt om hans tid og hans etterkommere
- 27 Thorbjørn Smedsrud:
To brødre fra Reinli i Valdres
- 31 Liv Marit Haakenstad:
Slektsforbindelser til
kaptein Andreas Jensen Heide (1683 - 1754)
- 49 Ål kirke
- 50 Om en slektsgransker, Birger Olsen, 80 år
- 52 Svein Aandalen:
Slektsgransking og EDB
- 56 Arne Amundgård:
Eksempel på gammel skrift
- 58 Rune Alander:
Utdrag fra «Norske kongebrev» Del I
- 67 Svar på tidligere spørsmål, Tillegg
- 70 Nye spørsmål
- 73 Lagsnytt

“Mellgard'n» - Faarlund søndre - - nok en gang

Av Ragnhild E. Østlie

Etter å ha lest artikkelen i nr. 3/96 om "Slekta på Søndre Fårlund", fikk jeg lyst til å komme med noen tilleggsopplysninger og korrigeringer. Jeg er amatørslektsforsker med røtter på morsiden i det som etter flyttingen av garden i 1848 av min tipp-oldefar, Jens Andersen, i dag heter Faarlund søndre (gardsnr. 67. bruksnr, 11. Fram til flyttingen ble garden kalt "Mellgard'n", dvs. garden mellom gardene. Og det var nettopp det den var! "Mellgard'n lå mellom Faarlund østre og vestre, og restene etter grunnmuren kan sees den dag i dag. For at leserne skal få et helhetlig inntrykk av "Mellgard'n"/Faarlund søndres historie, vil jeg ta for meg artikkelen i nr. 3/96 punkt for punkt.

I. Daniel Pedersen Tandberg f. ca. 1623 begr, 24/1 1701) gm Gunnor(d) Joensdtr. Faarlund (f. ca. 1620 begr. 23/12 1705. 85 år). Det hersker uenighet angående når Daniel Pedersen var født. At han døde i 1701, og da var 78 år, - slik både Neumann og opplysninger i gardspakkene for Faarlund hevder, synes det å være enighet om. Følgelig må han ha vært født ca. 1623. Daniel nevnes som leilending på Tandberg fra 1661. Jørgen Houmb var eier i 1669. I 1666 var Daniel på Tandberg, og han hadde med seg sin far, Peder Arvesen, som var vel 30 år eldre enn sønnen, og tituleres som husmann (se gardspakken for Tandberg). Hvem denne Peder Arvesen var, skulle jeg gjerne ha visst.

Daniel og Gunnor(d) giftet seg mens Daniel enda var på Tandberg, og de fikk følgende barn:

- 1) Ole Danielsen (f. ca. 1650 død 1707). Kom til Ramstad. 3 barn.
- 2) Anders Danielsen (f. ca. 1660 død før 1733). 3 barn.
- 3) Kari Danielsdtr. (f. ca. 1662 begr. 11/12 1728). 66 år.
- 4) Joen Danielsen, se neste bruker.
- 5) Berte Danielsdtr. (f. ca. 1665) g 25/2-1699 m Hans Christiansen Rose (nå Kjeldsrud).
- 6) Amund Danielsen (f. ca. 1667) g. 22/3 1696 m Kari Nilsdtr. Balke. Amund brukte Molstad.
- 7) Mari Danielsdtr. (f. ca. 1670 død før 1737). G 19/10 1709 m Elling Ellingsen Seierstad (f. ca. 1670 begr. 4/3 1742).

Alle barna ble tydeligvis født på Tandberg, for vi hører ikke om Daniel på Faarlund før i 1678. Da står det at han "ei tid" brukte halve garden. Det er fristende å tro at det kanskje var da - eller på den tiden - at "Mellgard'n" ble grunnlagt.

Så må jeg komme med noen opplysninger angående Gunnor(d)'s foreldre - før vi går videre.

Joen Olluffsen (f. ca. 1586) gift med

1. Kari Gudbrandsdtr. (skifte 17/9-1658). Kari var mor til alle barna. Se under!
2. Siri Olsdtr. (Skifte 8/12-1666). Ekteskapet var barnløst. Eneste arving var Siris søster, Ingeborg Olsdtr. på Fauchald.

Joen og Kari hadde følgende barn:

1. Gudbrand Joensen (død før 1658). Hans sønn, Joen Gudbrandsen var til stede ved skiftet etter Kari.
2. Engebret Joensen
3. Mons Joensen
4. Anders Joensen
5. Birte Joensdtr.
6. Dorte Joensdtr. Hun oppgis å ha bodd på Kløfstad og ble begr. 20/11-1701.
7. Gunnor(d) Joensdtr. (f. ca. 1620 - begr. 23/12 1705),

Ved skifte etter Kari 1658, oppgis det ingen annen alder på barna enn at "de var voksne", bortsett fra Gunnor(d).

Vi hører om Joen Olluffsen fra 1620 Han oppgis da å være leilending under "cronen", og tituleres senere som "rytterlagsmann". En ting som kanskje kan få oss "moderne" mennesker til å stoppe opp å tenke når vi ser de velstelte, fruktbare jordene på Faarlund søndre i dag, er å lese hva som står i gardspakka for 1669: "Engen er stenrik og ringe. Skog til gardsbruk. Humlehage, 13 kuer og 3 hester. Amunddalssetter til sommerbeite."

Joens far, var Olluff Faarlund, nevnt første gang i skattelistene fra 1612 (landskatten og krigsskatten). Hvem Oluffs far var, vites p.t. dessverre ikke. Olluff var leilending i 3. legd, og garden tilhørte "Cronen".

Tilbake til Daniel Pedersen Tandberg. Han tok navnet Faarlund etter at han og Gunnor(d) kom til Faarlund - slik skikken ofte var. Daniel Pedersen hadde ei søster, Kirsten Pedersdr. (skifte 1686) Se Totens bygdebok bind 4, s. 481. Hun var gift med Ole Einersen Ulsrud (f. ca. 1634/35 - d. 1718). Kanskje dette kan hjelpe noen til å finne ut hvem Daniel og Kirstens far, Peder Arvesen, var?

II. Joen Danielsen (f. ca. 1656 - begr. 22/12 1735, 79 år) gm Kari Oldstr. (f. ca. 1673 - skifte 10/5 1712).

Joen Danielsen var den første selveier på "Mellgard'n" fra 12/9-1698. Joen og Kari hadde følgende barn:

1. Margrethe Joensdr. (f ca. 1695), g 27/12.1715 m Christopher Mortensen Ramstad, (f. 1693 begr. 9/2 1765), fra Rønnerud. De fikk 6 barn.
2. Anders Joensen, se neste bruker.
3. Berte Joensdr. (dpt. 10/7-1701).
4. Ole Joensen (dpt. 25/3-1705 begr. 15/7-1736, ca. 30 år). Ole oppgis å ha vært tambur.
5. Hans Joensen. (dpt. 18/1-1711 - d. 1755) g 14/2 1743 m enken Pernille Knudsdr. Vestrum på Lie, (dpt. 1714, begr. 15/12-1782). De hadde 2 barn. Hans oppgis å ha vært tambur. Pernille giftet seg 2) med Nils Pedersen Vestrum.

6. Daniel Joensen. (f.ca. 1714 d. 1774) gm 1) Kari Paulsdr.
Balke (gift 14/6-1744), 2) Malene Pedersdr. Nygard i Kolbu.
Daniel var også tambur.

Joen Faarlund skiftet til sin sønn, Anders Joensen Faarlund, på halve delen Faarlund for 175 riksdaler 16/3-1735. I 1740 står det at sønnen, Anders Joensen, brukte hele garden.

Joen Danielsen døde 22/12-1735, og skiftet etter ham var 21/1-1736. Den 19/3-1736 kunngjør "Skifteretten på Buruld" at enkens 4 sønner får 14 riksdaler, 2 p. 8 s. hver, mens hennes døtre får 7 riksdaler, 1 p. 4 s. hver.

III. Anders Joensen Faarlund. (f. 28/11-1697 - begr. 26/5 1772). Anders var sersjant, og det oppgis i gardspakken for Faarlund at han hadde vært militær fra 1725, og hadde vært i det militære i 14 år da han ble utkommandert som sersjant ved Eidsvoldske kompani - som Balke tilhørte. I tillegg var han gardbruker på "Mellgard'n". Anders var ei hard nøtt å knekke, men etter hvert løste gåten seg! Anders hadde vært gift 2 ganger!

1. 1733 med Siri Jensdr. Hager fra Eina (dpt. 14/10-1714 - begr. 29/9-1754, bare 40 år). På den korte tiden de var gift, rakk Anders og Siri å få 8 barn:

1. Margrethe Andersdr. (dpt. 1735) gift 10/11-1757 med Peder Jensen Balke. De fikk 3 barn, og bodde på Tandberg.

2. Jens, se neste bruker.

3. Johanne Andersdr. (dpt. 1. søndag før Hellige tre Konger i 1739 - begr. 12/4-1764). g 4/2-1762 m Jon Nilsen Haugom (f. 1735). Jon Nilsen kjøpte Oppegård "mellom" av Jens Eriksen i 1765. Se Totens bygdebok bind 4 s. 143.

4. Hans Andersen (dpt. 1741 d. 1803), gift 1) 1773 med enken Berthe Olsdr. Sulustad søndre, mellom (f. 1734 d. 1795). Hans kjøpte Skramstad nedre, østre i 1782 av Anders Olsen Dyren. Hans og Berthe hadde to barn:

a) Siri Hansdtr. Faarlund (dpt. 1774) g 1797 m Haagen Hermansen Skramstad øvre (dpt. 1771 - død 1808). 3 barn. (Se Totens Bygdebok bind 4 s. 406).

b) Helene Hansdtr. Faarlund. (dpt. 1778 d. 1780). Hun ble bare 2 år.

Hans og Berthe bodde på Sulustad søndre, mellom fra 1773 til 1782. Senere bodde de på Skramstad nedre, hvor Berthe døde. Hans giftet seg 2) i 1799 med Marte Maria Leffelman, datter av løytnant og senere kaptein, Antoni Fredrik Leffelman og Anna Catrine Heyde, fra Biri. Marte Maria ble døpt 6/6-1758, og vokste opp på Toten.

Ekteskapene både med Hans og hennes neste mann, Kristen Andersen Trosterud, var barnløse.

Hans døde forøvrig på Narverud, hvor han bodde fra 1801 til 1803.

5. Ole Andersen, (f. 1/9-1744-d. 1825). G 25/5-1772 m Berte Jensdtr. Fjørkenstad vestre (nordre) (dpt. 1755-d. 1808). Ole og Berte hadde 4 barn. Se Totens bygdebok bind 4 s. 83.

Ole solgte Fjørkenstad vestre (nordre) til sønnen Johannes i 1809, mens eldste sønnen, Anders, samtidig fikk utskilt 1/4 del av Fjørkenstadstranden.

6. Mari Andersdtr. (f. 1747 d. 7/1-1815). G. 21/10-1774 m Hans Larsen Buskebakke, Festad, (dpt. 23/2 1740 - d. 1/3-1823, 83 år). Mari og Hans hadde 5 barn, og stor etterslekt!

Av barna bør vel senere lensmann i Østre Toten, Peder Hansen, nevnes. Peder var lensmann i Østre Toten 1827-1845. Peder var gift to ganger (Se Totens bygdebok, bind 2 s. 377).

Og jeg vil spesielt nevne ekteskap nr. 2 med Berte Bergersdtr. Rogstad (f. 1/2-1802 - d. 29/10-1891). Berte var datter av min tipp-tipp-tippoldefar på farsiden, Berger Tollefsen Rogstad. (1765-1836), eier av garden Rogstad i Hernes, Elverum. Hennes mor var: Pernille Knutsdtr. f. Moren (1766-1808). Her krysser min slekt fra Elverum slekta mi fra Toten! Se forøvrig Neumanns slektskart nr. 779 om Hans Larsen Festad og hans etterslekt.

7. Fredrik Andersen (dpt. 16/2-1749 - begr. 1/2-1756, snøtt 7 år).
8. Johannes Andersen, (dpt. 4. søndag i advent 1751) g 9/11-1787 m Johanne Halvorsdr. Skarten (f. 1756 d. 1788). Johannes var sersjant, og brukte Skullerud.

Johannes var det siste barnet Anders og Siri hadde sammen, og herfra retter jeg opp den samme feilen som jeg gjorde:

Anders Joensen giftet seg nemlig 2) den 1/5.1755 med enken Kari Andersdr. Bollum nedre (f. 1723 - begr. 9/9-1792). Kari var enke etter Kristen Olsen Taraldrud nordre (f. 1707 d. 1754). Se Totens bygdebok bind 4 s. 201. Kari og Kristen rakk å få en sønn. Anders Kristenssen (f. 1753 d. 1756). Denne vesle gutten hadde Kari med seg da hun giftet seg med Anders i 1755. og Anders Taraldrud var følgelig ikke Anders Joensens sønn.

Men Kari og Anders fikk 4 barn sammen. To av de døde dessverre tidlig. Barn:

1. Christen Andersen Faarlund, (dpt. 4. søndag etter påske 1756 - bgr. 23/3-1758, bare to år).
2. Christian Andersen Faarlund, (dpt. 1759 - begr. 19/3-1761, bare 1 1/2 år).
3. Anders Andersen Faarlund, (dpt. 18/4.1762).
4. Jakob Andersen Faarlund, (dpt. 27/5-1764). Gift 3/11-1793 med Kari Jensdr. Lie. De bodde på Ramstad.

Den 24/7-1739 inngikk Anders Joensen vilkårskontrakt med sin mor, Kari Olsdr., (skifte 10/5-1742). Den 27/2 1769 inngikk Anders vilkårskontrakt med sin kone, Kari Andersdr. Bollum. Kontrakten ble tinglyst på Kobberstad 6/3-1769, og Kari fikk bruk for den - ettersom hun overlevde sin mann med ca. 20 år! Slik fungerte helsevesenet på den tiden.

Det merkelige var at det ble holdt frivillig auksjon på "Mellgard'n" 11/5-1772, ei snau uke før Anders døde. Kari Andersdr. og arvingene hadde forlangt auksjon over "en del løvsøre". Auksjonen innbrakte 61 riksdaler 2 ort og 20 s.

IV. Jens Aandersen Faarlund (dpt. 27/12 -1736 d. 2/11-1816, 80 år). Gift 27/6 1772 med Birthe (Berthe) Henriksdtr. Rognstad (dpt. 1. søndag i advent 1752 - begr. 2/3-1811, 59 år.

Jens overtok "Mellgard'n" i 1771. I 1777 opptok han et ganske stort lån hos sin velkjente og formuende svigerfar, Henrik Knutsen Rognstad. Pantebrevet datert 13/6-1777, var på hele 490 riksdaler, men det framgår ikke hva Jens skulle bruke pengene til.

Det var ganske stor aldersforskjell på Jens og Berthe, men de fikk 9 barn:

1. Anders Jensen (f. 5/9-1773). Han døde bare 40 timer gammel.
2. Marthe Jensdtr. (f. 21/10-1774), Gift 13/5-1800 med Christen Christiansen Bjørnstad fra Undesløs. Christen giftet seg 2) med Else Christophersdtr. Hermanrud Bjørnstad.
3. Siri (Sigrid, Signe) Jensdtr. (dpt. 12/10-1777 - d. 5/4-1833). Siri ble gift 11/6.1819 med Ole Johannesen Kallerud (f. 5/2.1769). Han var fra Vestre Toten. Uheldige omstendigheter førte til at Siri etter hvert ble alene, og det går fram at hun flyttet til Hveem vestre i Østre Toten.
4. Anne Jensdtr. (f. og d. 26/12-1779 bare 3 timer gammel). Anne Jensdtr. ble begravd 9/1-1780.
5. Helene Jensdtr. (f. 11/3-1781) Gift 19/12-1808 med Nils Abrahamsen Tollefsrud.
6. Johanne Jensdtr. (f. 4/4.1785, skifte 1815) Gift 19/11-1804 med Ole Nilsen Alm (skifte 1810). De ble bosatt på Kvam, Nes og fikk to barn:
  - a) Ole Olsen (f. ca. 1812 (oppgis å være 3 1/2 år i 1816).
  - b) Mari Olsdtr. (f. 1804).
7. Anne Jensdtr. (f. 12/2-1788). Anne giftet seg:
  - 1) Ole Jensen fra Hurdal.
  - 2) Kristoffer Amundsen Midtåsen Ødemark, Hurdalen (død 1848).Sønn av Amund Olsen Ørskog og Berte Kristoffersdtr. Amund kjøpte Midtåsen av Ola Persen.

Kristoffer og Anne fikk 7 barn:

- a) Anders Kristoffersen Ødemark.
- b) Lars Kristoffersen «
- c) Nils Kristoffersen «
- d) Katrine Kristoffersdtr. «
- e) Berte Kristoffersdtr. «
- f) Antonette Kristoffersdtr. «
- g) Jens Kristoffersen. «

I følge opplysninger, ble Anne skilt fra Kristoffer i 1840. Kristoffer døde i 1848, og i 1849 tituleres Anne som enke. I følge Hurdals bygdebok bind 2 s. 179, solgte hun skogen for 390 spd. til proprietær Søren Halvorsen på Dal, og plassen Slåttbråten til eldste sønnen, Anders, for 100 spd. Anders solgte Slåttbråtan igjen til Ola Olsen Brosshaug.

Søren Halvorsen solgte skogen videre til Hurdal verk i 1869.

8. Maria Jensdtr. (f. 8/12-1790). Gift 5/11-1811 med dragon Haagen Larsen Skullerud, bruker av Ødeli. De fikk 5 barn.

Maria hadde en sønn som ble kalt "Jens snikker". Hans virkelige navn var Jens Hveem (f. 9/4 1821 d. 4/6 1894). Han var født på Ødeli og døde i Oustadengen (se Totens Bygdebok bind I, s. 365/66).

Jens «snikker" var både bygningssnekker og møbelsnekker. Best kjent er han nok imidlertid som innredningssnekker. Ofte hadde han arbeidere i gang på flere garders samtidig, og han kunne ha opptil 10-15 mann i arbeide. Av større garders på Toten som han har innredet, kan nevnes Tømmerhol, Kobberstad, Slagsvold, nedre Evang og Skjøel. Han var også kjent utenfor Totens grenser, og han var bl.a. på Nesodden, hvor han snekret for presten Lange.

Det står mye mer interessant om Jens i Totens bygdebok (se over), og jeg henviser videre til den.

9. Anders Jensen, neste bruker.

Det måtte være spennende å få så mange barn og samtidig vente så lenge på odelsgutten! Skiftet fra Anders Joensen til Jens Andersen var 12/3 -1771- som nevnt tidligere. Jens skjøtet "Mellgard'n" til

sin sønn, Anders Jensen, den 24/12-1814 for 888 riksdaler. Skjøtet ble tinglyst på Petterud 7/1-1815.

Som kjent døde Jens Andersen 2/11-1816. Det noe uvanlige var at det var to skifter etter han. Det første var 15/11-1816 - altså kort etter hans død, og det andre var 14/6-1817. Det ser ut som det var datteren, Maria, som forlangte dette andre skiftet, men det kommer ikke fram hvorfor hun ønsket det.

V. Anders Jensen (f. 13/7-1793 d. 27/4-1851, 58 år) gift 13/5-1815 med Berte Olsdr. Hveem (f. 8/7-1788 - 21/6-1863), Anders og Berte fikk 6 barn:

1. Jens Andersen, neste bruker.

2. Berte Marie Andersdr. (f. 14/12-1818 d. 1898). Gift 30/3-1835 med Ole Jensen Hveem, Sukkestad øvre (f. 28/5-1809 d. 28/5 1879). Stor etterslekt. Berte Marie ble kalt «Moster Sukkestad».

3. Ole Andersen Ramstad (f. 29/2-1820 - d. 1889). Gift 19/12-1846 med Ingeborg Marie Larsdr. Bertelstua, Hurdal (f. 26/4-1825 d. 26/11-1900). Ingeborgs foreldre var: Lars Gulbrandsen Bertelstua f. 1796, Knai Hurdal, og Anne Marie Larsdr. Nordstua, Lundby, Hurdal.

Det står feilaktig oppført at Ole og Ingeborg utvandret til «Amerika». Det var en av deres 8 barn, sønnen Lars Olsen, som utvandret, og han skal jeg komme tilbake til i slektsboka om "Mellgard'n" - Faarlund søndre" som jeg er i ferd med å skrive.

4. Karen Andersdr. (f. 11/5-1822). Gift 12/2-1848 med Ole Pedersen Skaugerud (f. 14/1-1824). Ole var sønn av Peder Nilsen og Pernille Olsdr. Enge. Ole ble titulert som gardbruker og selveier 1850-1861, og som husmann 1864. Karen og Ole bodde i Nittumsødegarden 1848, og Haug i Østlien 1855-1865 da de utvandret til «Amerika». Ole og Karen fikk utvandringsattest 6/5-1865. De hadde 3 barn da de utvandret.

5. Johanne Andersdr. (f. 13/10-1824 - d. 15/2-1890 i Henrytown, Minnesota). Gift 10/8-1850 på "Mellgard'n" med Haagen

Andersen Kjeldsrudstuen (f. 28/8-1828 - d. 5/2-1914 i Henrytown, Minnesota). Johanne og Haagen utvandret året etter Johannes søster, Karen, og de slo seg ned i samme området. De hadde 3 barn da de utvandret.

Det ser ut for at Haaken giftet seg igjen i U.S.A. med Marie (f. 4/4-1846-d- 25/8-1912).

Haagen Andersen var sønn av Anders Henriksen Ørudstuen og Helene Pedersdr. Johanne og Haagen hadde følgende barn:

- a) Mads Haagensen (f. 4/2-1851), i Ørudstuen.
- b) Antonette Haagensdr. (f. 23/3-1858) på Ørud.
- c) Berte Helene Haagensdr. (f. 15/2-1863)) i Ørudstuen.

Johanne og Haagen fikk utvandringsattest 13/4-1866.

6. Mads Andersen (f. 13/11-1827 - d. 19/5-1851). Mads var ugift, og døde svært ung. Han var kjent for å ha sjeldne mekaniske evner. Han laget bl.a. ei Kongsberggrifle og ei munnladningshagle.

Anders Jensen fikk skjøte på «Mellgard'n» tinglyst 7/1-1815. Han måtte se to av barna sine og en bestefarunge forlate Toten for å reise til "Det løfterike landet", og han så dem aldri mer.

VI. Jens Andersen (f. 11/1-1816 - d. 22/11-1880, 64 år), g. 13/1-1837 Pernille Jacobsdr. Hensvolden (f. 30/5-1818 - d. 4/1-1886), Jens Andersen var mannen som i 1848 flyttet "Mellgard'n" ca. 4-500 meter lengre ned og sydover - dit den i dag ligger, vakkert kneisende mot de solrike jordene som heller nedover mot Skreia. Fra 1848 heter garden Faarlund søndre. Jens Andersen bygde også på hovedbygningen nordover i 1849, og en nærmere beskrivelse av garden m.m. vil komme i slektsboka.

Pernille og Anders hadde følgende barn:

1. Anders Jensen. - se neste bruker.
2. Dorothea Jensdr. (f. 14/1-1841) gift 14/3-1862 med Peder Olsen Ulsrud (f. 1838 - d- 1921).
3. Birte Jensdr.(f. 29/4-1844), g. 4/12-1872 m Haagen Fredriksen Oppegård (f. 25/6-1848).

Barn:

- a) Fredrik Haagensen (f. 12/4-1873 - d. 1/1-1875).
- b) Pernille Haagensdr. (f. 27/3-1878).
- c) Fredrik Haagensen (f. 22/11-1875).
- d) Hans Jørgen Haagensen (f. 3/4-1880)
- e) Molly Haagensdr. (f. 1883) i Amerika.

Haagen Fredriksen utvandret til "Amerika" fra Kristiania 31/10-1879. Han reiste alene. Målet var Lanesboro, Minnesota, og han reiste med dampbåten "Hero". Frakta var 190 kr. I 1891 sendte han penger, slik at Berte og barna kunne komme etter, og slik ble det.

4. Jacobine Marie Jensdr. (f. 18/3-1848 - d. ca. 1880). Hun var ugift.

5. Martinius Jensen (f. 5/5-1853) g 1/4-1875 m Karen Mathilde Martinsdr. Balkeeie (f. 1859).

Martinius ble i 1875 titulert fabrikkarbeider, Gjøvik. I 1877 reiste Karen Mathilde og Martinius til Kristiania, men om de ble der eller utvandret, er uvisst.

6. Julie Petra Jensdr. (f. 15/5-1857 - d. 21/12-1922) g 8/8-1876 m Otto Johan Bendict Wedøe (f. 29/4-1854 d. 13/2-1917).

Også Jens måtte se at flere av hans etterkommere forlot hjemlandet. Selv var han svært plaget av astma, og den 15/5-1877 overdrog han garden til sin eldste sønn, Anders Jensen. Som skikken var, betinget han seg føderåd for sin kone og seg selv.

VII. Anders Jensen (f. 11/10-1838 d. 29/11-1911) gm Birte Ellene Olsdr. Tandberg (f. 28/12-1846 - d 5/11-1929). Anders og Birte Hellene (NB! Hun ble hetende Berte Helene på «totning» og det står det også på hennes gravsten!), giftet seg 16/12-1864, og de fikk 12 barn:

1. Julie Petra Andersdr. (f. 21/10-1865 - d. 18/7-1934). G. 1890 med Haagen Christiansen Hveem vestre (f. 23/2-1844 - d. 22/9-1902). 2 barn. Stor etterslekt.

2. Ole Andersen (f. 30/11-1867 - d. 29/5-1929). Gift 10/12-1914 med Othilie Erica Backe (f. 23/2-1879 - d. 30/11-1968) Ingen barn.

3. Jens Andersen (f. 26/6-1870 - d. 4/7-1935). G. 25/4-1897 med Amalie Helgestad (f. 5/2-1872 - d. 22/8-1943). 3 barn. Ingen etterslekt.

4. Pauline Andersdr. (f. 5/12-1872 - d. 30/4-1960). Ugift.

5. Amalie Andersdr. (f. 6/5-1875 - d. 12/8-1934), g. 14/9-1905 med Knut Arnesen Fugllien (f. 24/9- 1876 - d. 7/5 1940). 2 barn. Stor etterslekt.

6. Marie Andersdr. (f. 8/10-1877 - d 3/6 1950). G. 6/12-1897 m Olaf Knutsen Diserud (f 20/7-1871 - d. 6/11-1942). To sønner. Ingen etterslekt.

7. Bernt Andersen (f. 11/11-1880 - d. 23/1-1966). Gift med Therese Johanne Thorvaldsdr. Foseid (f. 29/8-1882 - d. 18/4-1942). Gift 23/6 1906. Ei datter. Ingen etterslekt.

8. Jacob Andersen (f. 11/11-1880 - d. 13/7-1950). Neste bruker. 2 barn. Stor etterslekt.

Det skulle gå klart fram at barn nr. 7 og 8 er tvillinger.

9. Berte Marianne Andersdr. (f 20/4-1882 - d. 26/8-1889). Hun ble bare 7 år.

10. Thora Andersdr. (f. 27/10-1884 - d. 24/9-1963). G. 9/9-1906 med Kristian Anthon Dahl (f. 2/4-1875 - d. 19/6-1959). 3 barn. Stor etterslekt.

11. Olea Eline Andersdr. (f. 5/9-1887 - d. 28/1-1956). G. 9/4-1911 med Kristen Sveum (f. 11/5-1872 - begr. 7/5-1942). 2 barn. Stor etterslekt.

12. Aksel Andersen (f. 7/5-1891 d. 31/5-1965). 2 barn. Ingen etterslekt.

Det er rart å tenke på at av 12 barn har bare 5 etterslekt...

VIII. Jacob Andersen (se nr. 81 - Neste bruker. G. 26/10-1905 med Clara Rustad (f. 27/7-1878 - d. 14/8-1968). 2 barn, stor etterslekt.

IX. Fredrik Rognerud (f. 8/5-1904 - d. 15/7-1979), Neste bruker, g. 20/4-1935 med Bergljot Karoline Jacobsdtr. Faarlund (f. 30/1-1908). 3 barn. Stor etterslekt. Fredrik ble bruker etter svigerfaren, Jacob Andersen Faarlund søndre.

X. Bjørn Johan Rognerud (f. 23/7-1937) neste bruker. Gift 20/3-1965 med Solveig Owren (f. 17/7 1940), 2 barn. Stor etterslekt. Bjørn Rognerud ønsker å presisere at hverken han eller andre på Faarlund søndre har gitt opplysninger til artikkelen i nr. 3/96.

Dette er bare et utdrag av det som skal bli slektsboka for Faarlund søndre. - Kritikk, korrigeringer og andre merknader mottas med takk!

KILDER:

Gardspakkene for Faarlund og Tandberg v. Toten økomuseum.
Neumanns slektskart, Toten økomuseum.
Diverse slektskart fra Toten økomuseum.
Skriftlige/muntlige nedtegnelser av Bergljot K. Rognerud, Bilitt.
Totens bygdebok, forskjellige bind, men spesielt bind 4.
Opplysninger fra slektinger angående etterslekt etter Anders Jensen og Birte Ellene.
Statsarkivet i Hamar.
Pål Gihle, Lena
Hurdal bygdebok, bind 2
Opplysningen, nr. 180.
Norsk folkeregister, Oslo.
Kirkevergen, Oslo,
Sogneprest Elde, Balke, Østre Toten
Botne bygdebok
Eidsskog bygdebok
Oversikt over Dahl-slekta, Ringebu
Ole Granum, Gjøvik.
Diverse kirkebøker ved Arne Amundgård, Toten økomuseum.

Borgermester i Århus, Jørgen Jørgensen Sommerfeldt (1544-1618) og litt om hans tid og hans etterkommere

Av Kolbjørn Sundby

Borgermester Sommerfeldt hadde en sønn ved navn Hans som fikk borgerskap i Århus i 1636. Magister Hans Hansson Sommerfeldt, som i 1670 ble sokneprest i Vardal, var formentlig hans sønn. De arkivsaker som antas å kunne gi det avgjørende bevis for dette, er imidlertid mangelfulle, eller bortkommet. Både danske og norske genealoger bygger likevel på at forholdet var som nevnt. De etterkommere etter soknepresten som også gjør det, bør være interessert i borgermesterens liv og levnet.

Jørgen Jørgensen Sommerfeldt ble født i Kieldby på Møen i 1544. Hans foreldre kjennes ikke. Heller ikke vet vi noe om hans barndom og ungdom. Han dro imidlertid til Århus og giftet seg med Mariche Lauridsdatter. Paret fikk to sønner i tillegg til den Hans som er nevnt ovenfor. Alle har stor etterslekt.

Jørgen Sommerfeldt later til å ha livnært seg som kjøpmann. Han er nevnt i tilknytning til en del større kjøpmenn som bodde på den nordlige side av Vestergade i Århus. Der er en del av de gamle kjøpmannsgårders eksteriør fremdeles vedlikeholdt. Sommerfeldt bodde visstnok «henne ved Hjørnet», men der er det nå nyere bebyggelse.

Vervet som borgermester hadde han iflg. Arkiv for Genealogi og Heraldik helt fra 1588 til 1618, da han døde. En

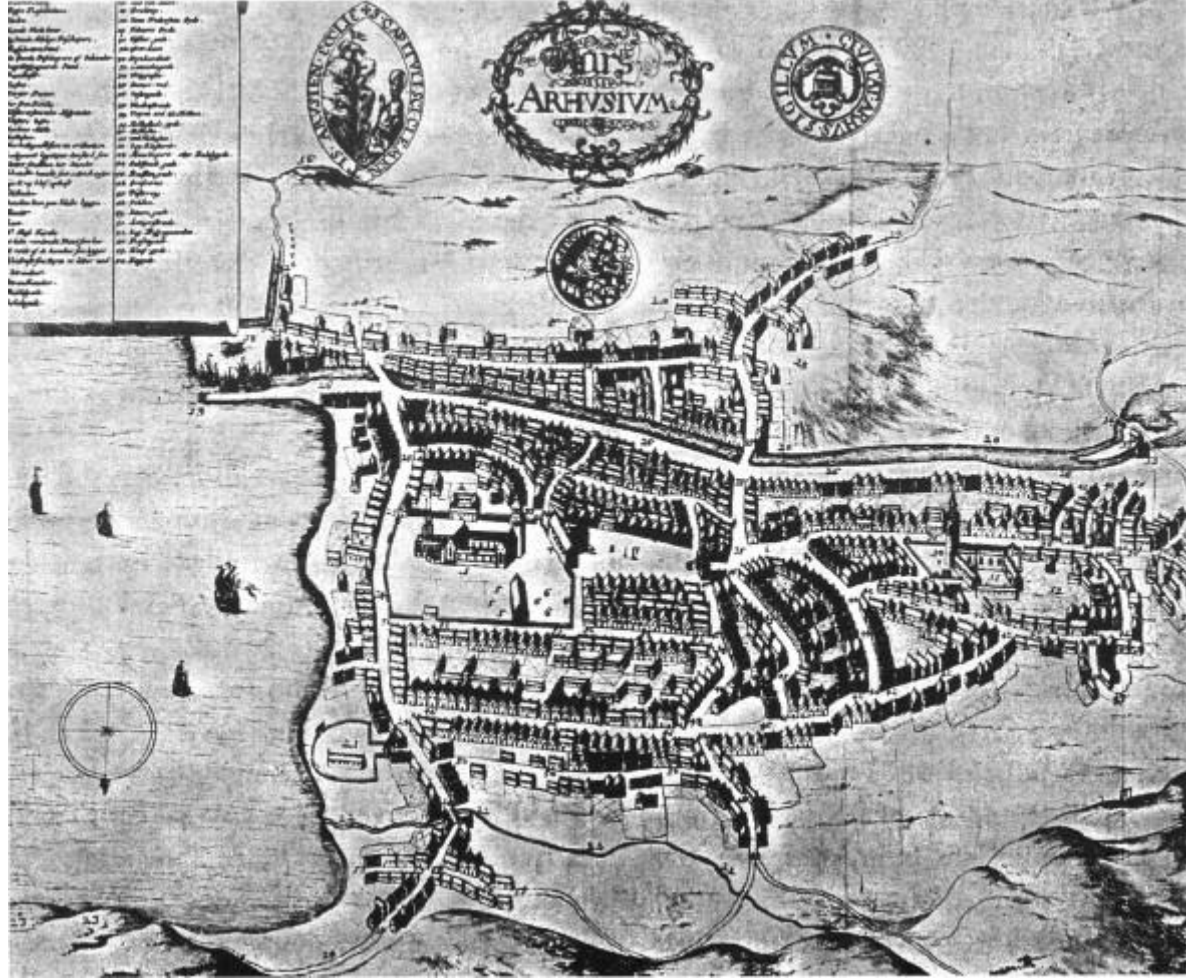
annen kilde, Friis Petersen, sier at han «nævnes som Borgmester 1588-1608, var det maaskee til ca. 1612». En tredje kilde, Hofmeyer, gjør ham til borgermester helt til 1622. Dette kan imidlertid ikke være riktig, da Friis Petersen opplyser at skiftet etter ham fant sted 22.2.1621. Det samme året giftet Mariche Lauridsdatter - enkefru Sommerfeldt - seg på ny. Hun døde for øvrig allerede året etter.

I verket «Aarhus gennem Tiderne» anføres det (s. 389) at Niels Pedersen var borgermester fra før 1588 og til etter 1612. Forklaringen er at det var to borgermestere, og Jørgen Sommerfeldt har nok vært annen-borgermester i mesteparten av sin borgermestertid. Både i 1608 og i 1612 nevnes begge som borgermestere.

I 1615 nevnes en ny første-borgermester, som så sent som i 1612 bare var rådmann. Før han ble førsteborgermester må han ha vært annen-borgermester. Det betyr at både Pedersen og Sommerfeldt må ha gått av mellom 1612 og 1615. For Sommerfeldts vedkommende medfører dette at han kan ha fått en 3-års-periode som førsteborgermester etter 24 år som annen-borgermester.

Dette er stort sett hva man vet om Sommerfeldt personlig, i tillegg til det at han ble begravd i Århus domkirke i likhet med en del andre borgermestere. Derimot vet man en del om tiden han levde i og vilkårene han arbeidet under som byens tillitsmann. Noen generelle opplysninger om dette, og spredte eksempler på konkrete saker fra denne tiden, kan være av interesse.

Århus hadde på 1500-1600-tallet i underkant av 5000 innbyggere. Handel, håndverk og skipsfart var viktige næringsveier. Dessuten ble byen allerede i katolsk tid et kirkelig sentrum. Den opprinnelige domkirken var bygd på 1200-tallet, og gjenoppførelsen etter en brann ble kombinert med en betydelig utvidelse, fullført først i løpet av 1400-tallet. Kirken hadde også sitt domkapittel, sin katedralskole og sine kannikegårder. Den katolske kirkes vidtomspennende administrasjon brakte således liv og virksomhet til byen.

Århus omkring 1675. Resens atlas. Efter originalen i Det kgl. Bibliotek.

Reformasjonen brakte et visst tilbakeslag, og det gjorde også de store epidemiene i 1572, 1578, 1602 og 1619. Allikevel ga perioden en viss fremgang for byen, noe som blant annet kom til uttrykk i oppførelsen av en rekke kjøpmannsgårder av betydelig størrelse. Enkelte av disse står fremdeles der de ble oppført, andre er overflyttet til museet «Den gamle by». Der står f.eks. den såkalte Borgmestergården, som imidlertid ikke har tilhørt Sommerfeldt. Derimot har gården hatt andre eiere med etterkommere i Norge. Det man imidlertid trygt kan gå ut fra, er at Sommerfeldt, som en del av det relativt snevre kjøpmanns- og styringsmiljøet i byen, har hatt sin gang i huset. En tur gjennom stuene i Borgmester-gården vil derfor være en tur også i Sommerfeldts fotspor.

Byen Århus var slett ikke uten problemer. En del av dem skulle forutsetningsvis løses av byens administrasjon, som holdt til i rådhuset, antakelig bygd i midten av 1400-årene, like ved domkirken.

Ett slikt problem var tydeligvis ordens-problemet. Det var så mye vold og kriminalitet i byen, at dens innbyggere angivelig ikke turde bevege seg utendørs etter mørkets frembrudd. Dette var det en oppgave for borgervakten - den tids politi - å ta seg av. Borgervakten skulle sørge for overholdelse av freden på torget og i gatene, om nødvendig fengsle forbrytere, og bevokte stranden og inngangene til byen.

Og man gikk strengt til verks overfor mennesker som ikke oppførte seg bra. Ved en anledning ble hele 80 personer utvist fra byen, og henvist til å ta opphold utenfor bymurene. Hva deres forseelser besto i varierte, men på listen over dem som ble utvist figurerer så vel Rasmus Kjeltring som Dorte fra Skiøgeskoven.

En annen form for ordensmakt, eller kanskje vernemakt, var Borgervæpningen. I den tid som interesserer oss i denne sammenheng, var borgermester Niels Pedersen Høvedsmann for Borgervæpningen., De forskjellige deler av formasjonen fremtrådte etter den type våpen de var pålagt å bære. Forrest kom de som skulle være utstyrt med harnisk (en slags rustning), lange spyd og slagsverd. Dette var bl.a. annen-borgermester Jørgen Sommerfeldt og 9 rådmenn. Deretter kom de som hadde lange luntebøsser, så de

med fjærspyd, hellebarder og korte geværer, og helt til slutt bl.a. en del tømmermenn med økser og kårder. Til sammen var det 383 mann. De må ha vært et både imponerende og fryktinngydende skue! Borgervæpningen ble visstnok brukt som brannvesen, og som paradetropper når høytstående personer besøkte Århus. Det skjedde kanskje ikke så ofte, for en gang ble Borgervæpningen innkalt til repetisjonsøvelser i paradeeksesis - den første på 20 år.

På kjøpmanns vis la de styrende i Århus tydeligvis vekt på å holde orden i økonomien. Det var derfor etablert en slags kommunerevisjon, eller kanskje et desisjonsutvalg. I alle fall skulle det gis en påskjønnelse for arbeidet. Det fremgår av følgende postering i kemnerens regnskap.

«Til de gode Mænd der har gennemseet Byens Regnskap:
28 Potter Rostocker-øl».

Men det var tydeligvis også noen uenighet innen byens ledersjikt. Jørgen Sommerfeldts etterfølger som borgermester, Villum Worm, synes å ha måttet gå av etter kort funksjonstid, antakelig bl.a. som følge av høyst aparte forhold mellom byrådsmedlemmene. De både kranglet og sloss «...til ulidelig Foragt for Øvrigheden paa stedet». Således «overfalt» borgermester Hans Grønæk en gang rådmann Søren Frost «med ubekvemme Skældsord», slik at det endte med regulært slagsmål. Det var så alvorlig at kongen grep inn og beordret undersøkelse og dom i saken.

Som slektshistorie betraktet, er de opplysninger vi har om Jørgen Jørgensen Sommerfeldt beklagelig sparsomme. Det hjelper litt at vi i tillegg har en del viten om det miljø han levde og virket i. Kanskje vi på denne bakgrunn kan tillate oss å synes at vi kjenner også ham selv litt bedre enn de sparsomme personalopplysninger alene gir grunnlag for.

Til gjengjeld vet vi mer om en del av hans etterkommere. Noen av dem satte sitt preg på det offentlige liv på Toten gjennom en nesten 200 år lang periode fra 1670 til 1856. En enkel slektsrekke som viser dette kan settes opp slik:

1. Borgermester Jørgen Jørgensen Sommerfeldt (1544-1618) gift med Mariche Lauridsdatter fra Wittenberg, død 1622. Blant deres barn var:

2. Handelsborger Hans Jørgensen Sommerfeldt, født ca. 1600. Blant hans barn var:

3. Sokneprest i Vardal, Hans Hanssøn Sommerfeldt (ca. 1640-1687) gift med Else Michelsdatter Storm (1652-1737). (Se tidsskrift nr. 4 1995 s. 272-275). Blant deres 10 barn var:

A, Christian Hanssen Sommerfeldt (se pkt. 4 nedenfor).

B. Else Dorthea, gift med farens kapellan, Hans Jensen Nimb. De ble foreldre til bl.a. prokurator og senere lensmann på Toten, Michael Friederich Nimb (ca. 1701-1768). (Se tidsskrift nr. 4 1986 s. 11 ff).

4. Sorenskriver Christian Hanssen Sommerfeldt (ca. 1673-1747) gift med Maria Riis (ca. 1682-1738). Han ble sorenskriver over Toten, Vardal og Biri, visstnok 1705 og var det til 1741. I 1720 kjøpte han gården Sukkestad og i 1731 kjøpte han også gården Stenberg. Blant barna var:

5. Sorenskriver David Christiansen Sommerfeldt (1717-1773), gift med Benedicte Christine Hoff (1723-1774), datter av Totenprosten Ole Hannibal Hoff. David Sommerfeldt overtok så vel sorenskriverembetet som gårdene Sukkestad og Stenberg etter sin far. Av barna er det fire som bør nevnes i sammenhengen:

6.

A. Amtmann i Christians amt (senere Oppland fylke), Christian Sommerfeldt (1746-1811).

B. Amtmann i Christians amt, Ole Hannibal Sommerfeldt (1753-1821).

C. Sorenskriver i Toten, Vardal og Biri, Friederich Andreas Sommerfeldt (1756-1801). Han bodde på Stenberg.

D. Maria, gift med fogd i Nedenes, Lars Weidemann. De ble foreldre til:

- a. Sorenskriver og senere amtmann Laurits Weidemann, født på Sukkestad i 1775 og død på Stenberg i 1856.
- b. Christian Christoffer Weidemann, som var sorenskriver på Toten 1817-1853 og bodde på Billerud.

Senere er Sommerfeldtslekten blitt vidt forgrenet. Oversikten ovenfor viser at også den velkjente amtmann Weidemann og hans bror sorenskriveren gjennom sin mor var av Sommerfeldt-slekten. Det var derfor et kombinert Sommerfeldt-Weidemann-dynasti som dominerte øvrigheten på Toten så sterkt gjennom 200-års-perioden. Det er imidlertid Lauritz Weidemann som dominerte fremstilling og feiring av perioden.

Det var nok dette hun reagerte på den lokalkjente damen som under Stenberg-dagene for noen år siden lot falle en bemerkning som også nådde artikkelforfatterens ører: «Weidemann og Weidemann, men hva med Sommerfeldtene?»

Kilder:

1. Aage Barfoed: Slekten Sommerfeldt - Sommerfelt. Oslo 1954.
2. Sommerfelt Holst: Sommerfelt.
3. Vardal bygdebok III.
4. H. Friis-Petersen: De ældste Læd af Familien Sommerfeldt. 1944. Århus bibliotek, Håndskriftsamlingen nr. 581.
5. Arkiv for genealogi og Heraldik 1908 (s. 269).
6. H. Friis-Petersen: Embeds- og Bestillingsmænd i Århus. 1941.

7. Clausen-Haugsted-Knudsen-Sejr: Aarhus gennem Tiderne I. København 1939.
8. J. Hofmeyer: Blade af Aarhus Bys Historie, bind I og II.
9. Aarbøger, udgivne af Historisk samfund for Aarhus stift, XXIX 1936.
10. C. J. T. Thomsen: Realregister til Aarhus Bys Skøde- og Panteprotokoller 1683-93.
11. S. Nygaard (redaktør): Samlinger til Jydsk Historie og Topografi, 4. række, 2. bind, 1914
12. Århus. Billedbok utgitt av Århus byråd 1967 med historisk innledning av Emanuel Sejr.
13. Totens bygdebok, bind I og II.

Et utvalg slektsbøker..

Wasberg: ABC - i slektsgranskning	94,-
Hovdehaugen: Slektsgranskning	129,-
Michaelsen : Slekten - en innføring	98,-
Dam: Slektsboken	112,-
Slekten - skjema 1-4 pk. á 50 skjema	34,-

 Årbok for Hadeland - vi skaffer de fleste av gamle utgaver.

Bind 4 av Bygdebok for Hadeland er fremdeles å få.

Hadeland
BOKHANDEL
 telefon 30 057 - 1750 Gaa

Brandbu
BOKHANDEL
 2760 Brandbu 063 34270

To brødre fra Reinli i Valdres

Brødrene Helge og Erik Hagen ble født i Reinli i Sør Aurdal av foreldre Erik Olsen Bøenseie og Berthe Helgesdatter. Fødestedet kaltes for Hago eller Hagene. Farmoren kom fra en gammel gardbrukerslekt på Skinnerud i samme bygd. Bortsett fra farbroren Trond Olsen Skinnerud, som var særdeles begavet og en meget aktet skoleholder, tilhørte slekten ganske alminnelige bønder. - Slik starter en artikkel som Thorbjørn Smedsrud lot trykke i Samhold 1.11.1958, og han fortsetter:

Helge ble født 2/6 1817 og ble den største av de to Det var forøvrig også en tredje bror, **Ole**, som likeledes var allsidig utrustet. Om Helge har det med rette vært sagt at han er en av de merkeligste menn som er født i Valdres. Tross mangelfull skoleundervisning hadde han vært i stand til å samle seg en hel del kunnskaper og ferdigheter. Pastor O. L. Kirkeberg sier om ham at han var en av disse store begavelser som samfunnet ikke har visst å ta i bruk eller sette på sin rette plass. Hele hans liv var preget av renhet og menneskekjærlighet.

Helge Hagen ble oppdradd i et haugiansk hjem, og dette ble ikke uten betydning for hans utvikling. Han forteller selv at han kom til alvorlig ettertanke i sitt 14. år og «i mitt 20. år gjorde jeg Herren det løfte at fra den dag skulle der aldrig bli begjært av mig noget mere av denne verden, uten det Herren selv vilde behage at gi

meg og kunde jeg faae naade og kraft til både selv at omvende mig og tillike at virke noget til andres omvendelse, saa følte jeg, at jeg gjerne vilde opofre alle ting, om det var saa livet for det samme».

Helge Hagen lærte seg å tale engelsk flytende og ga undervisning i dette språk. Han forsto godt tysk og en del latin. Han oversatte for eksempel flere tyske salmer. Som pedagog var han fremragende. Han hjalp særlig evneløse og tungnemme barn. Hans undervisning gikk med sprudlende liv. Til skrekk og advarsel for dovne og slemme barn tegnet han på veggen eller peisen en stygg mann som han kalte «Uhugen». Denne skulle være personifikasjon av lathet, likegyldighet o.l. De som ikke ville lære leksene fikk høre om sitt slektskap- og vennskapsforhold til «Uhugen». Rundt veggene i skolestuen var det hengt opp bilder som han brukte i undervisningen. Hver lørdag holdt han utlodning av 2, 3 og 4 skillinger eller også av småting han selv hadde laget av messing- og ståltråd. Til disse utlodninger fikk bare de flinke og snille barn loddsedler.

Helge Hagen underviste også voksne. Foruten strikking og søm var det helst skriving og regning. Her var han også en mester til å gjøre noe av en ubekvem materie. Det fortelles at han ofte måtte binde fingrene sammen på disse elevene for å kunne få dem til å skrive.

Som forfatter utga Helge Hagen 9 større og mindre skrifter. Han diktet også salmer, av hvilket kan nevnes: «Hvor godt og hvor liflig det dog monne være». Videre var han begavet i mekanisk og især i matematisk retning. Hans bok om den hurtige regnekunst, som var hans egen metode, fikk en rosende anbefaling av professor D. J. Broch. Denne betegnet Hagen som et matematisk geni.

Helge Hagen fant også opp en hurtigskrift. Ved hjelp av denne opptok han likeså nøyaktige referater som den beste stenograf.

Likevel var det især på det religiøse område at Hagens interesse var samlet. Med en sjelden iver studerte han sin bibel og andre religiøse bøker. Som predikant nådde hans begavelse aller høyest. Ifølge Ola Torsrud kunne han preke med slik kraft og

virkning at han «undertiden maatte holde op at tale for folkenes graats skyld». Sommeren 1840 var han i Kristiansand. På en åpen mark utenfor byen hadde han en søndagskveld i juni oppbyggelse, der holdt han for om lag 6.000 tilhørere en kraftig og gripende tale som vakte megen oppsikt. Han deltok også i gudelige forsamlinger i Tyskland og England.

De siste leveår tilbragte Helge Hagen i sin fødebygd. Han var alltid opptatt med ett eller annet arbeid og levde nøye etter bibelens ord. Han delte sine skillinger og matbiter med de trengende. Selv trengte han ikke stort.

Helge Hagen giftet seg aldri. På sine eldre dager bodde han i en liten stue hos Syver Kjørums på plassen «Nettopp» i Reinli. Det fortelles at han kjøpte sagbord til likkiste for seg og benk til å sitte på for dem som ville komme i hans begravelse.

Våren 1879 tok han en tur til Hallingdal, hvor han hadde mange venner. Han hadde da vært syk noen tid av tæring, men syntes selv at han fremdeles burde vandre omkring og frembære sitt vitnesbyrd. Men hans krefter var uttømt. Helge døde den 19. mai 1879 på garden Odde i Torpa.

Erik Hagen var født 11/11 1822. Han var også etter sin tid særdeles begavet. Han laget briller, forstørrelsesglass, kikkerter og fotografiapparater. Foruten en av disse kikkerter fins det også på en gard i Reinli i dag et veggur som han skal ha vært mesteren for. Det er av tre. Ellers var kanskje Erik Hagen mest kjent som bygdemaler. Hans motiver var gjerne hentet fra bibelen, og han hadde ofte tekst med. På en av gardene der oppe kan vi se hans kunst pryde et helt rom, fra gulv til himling. På et annet sted har han malt Noas ark med dyrene på en skapdør. Ellers har han malt en rekke skatoller, skap og kommoder rundt om i bygda.

Erik Hagen ble gift med **Siri Brenden fra Begnadalen**. Hun var søster av lærer og dikter Lars Brenden. Disse hadde 4 barn: Den meget begavede Erik - senere lærer og prest i Amerika, Beret, Sigvart og Thora. Alle barna døde ugift.

Erik Hagen emigrerte i 1880 til Amerika. Det har vært vanskelig å finne ut om ham der borte. Men alt tyder på at familien fortsatt ble boende i små kår. Hans siste oppgitte adresse der over

var Mont Horeb i Dane County, Wisconsin. Erik Hagen døde i Amerika i året 1888

Sjelden har vel en bygd fostret to brødre som Helge og Erik Hagen. Men når blir det minnestein over dem reist? stod det til sist i denne artikkelen av Thorbjørn Smedsrud i Samhold 1.11.1958.

#####

I boka «Gard og bygd i Sør Aurdal. Bind A.» s. 223 finner vi blant annet følgende opplysninger om disse personene:

Erik Olsen Bøenseige 1784-1859 ble gift i 1812 med Beret Høljesdtr. Høvseige 1782-1867 og de fikk følgende tre barn:

1. Ola 1813- gm Anne Sjugurdsdtr. Nygard.
2. Hølje (Helge) 1817-1879, lærer, ugift.
3. Erik 1822- overtok som husmann og ble gift 1859 med Siri Sjugurdsdtr. Brenne f. 1839. Deres barn var: Erik 1861, Berit 1864, Syver 1869-72 og Sigvard f. 1878.

SLEKTSFORBINDELSER TIL **KAPTEIN ANDREAS JENSEN** **HEIDE (1683-1754)**

Av Liv Marit Haakenstad

I forbindelse med min slektsbok “Steig 1641-1995” (1996)¹ fant jeg en del materiale om kaptein Andreas Jensen Heide og hans etterkommere. Kun en av hans sønner er nevnt i slektsboka “Slekten Heide gjennom 350 år” av Ole Heide Aas under “Glomma-linja” (1935). Dette gjelder Jens Christian Heides etterslekt.

Jeg vil her forsøke å binde sammen en del av de slektene som har forbindelser til Heide. Legg merke til de ulike yrkene de ulike familiemedlemmene har, da slekten har et spenn fra offiserer til husmenn.

Artikkelen berører i hovedsak slektene Heide, Leffelman, Hirsch, Gjerdrum, Langeland, Steig i Biri og Syljuåsen i Ringsaker.

Oversiktstabell:

Andreas Jensen Heide (1683-1754)

g. 1 x med Marthe Christophersd. Langeland (bgr.19.03.1744)

Barn:

1. Christopher Jørgen Heide (1728-)
2. Bolette (Boel) Christine Heide (1732-1797) g. Patrocolus von Hirsch (1729-1796)

3. Maria Sophie Heide (1733-)
4. Jens Christian Heide (1734-1815) g. 1 x Elisabeth Aalborg,
g. 2 x Anne Kristine Benjaminsd. Berg
5. Anne Catarina Heide (1735-1788) g. Anthon Friedrich Leffelman
(1714-1773)
6. Petter Johan Heide (1737/38-1739)
7. Marte Malena Heide (1739-) g. Jens Olsen Gjerdrum (1729-1805)
8. Lena Marie Heide (1741-)
9. Inger Margrete Heide (1744-)
10. Anne Catrine Heide, nedsatt og gravfestet i 1734 - barn nr. 2?
I tillegg hadde Andreas Jensen Heide et uekte barn Kirstine
Andreassd. (ca. 1738-1739)

g. 2 x med Maglin Gulbrandsd. Steig (1720-1795)

Barn:

1. Hellena Marie Andreasd. Heide (ca. 1750-1821) g. Jon
Rasmussen Syljåsen
[Maglin Gulbrandsd. Steig g. 2 x med Niels Halvorsen Hauger
(1722-1774) - etterslekt i Ringsaker]

HEIDE²

Heideslektens stamfar i Norge skal være Peder Johansen Heide, født 1580, innvandret fra Heide i Ditmarsken, Holstein. Han var rådmann i Oslo og døde der 1623. Ole Heide Aas skriver videre i sin bok at det er litt uklart om denne slekten stammer fra Heide i Ditmarsken eller at de har sin opprinnelse i Norge. Heide har også vært skrevet Heyde og Hejde. Ifølge Ole Heide Aas skal det også ha vært uttalt (og muligens skrevet) Hegde eller Hægde. Jeg har ikke hatt anledning til å etterprøve disse påstandene.

På slutten av 1600-tallet til midten av 1700-tallet finnes det to ved navn Andreas Heide, og enkelte kilder blander disse to sammen. Den ene er kaptein Andreas Jensen Heide (1683-1754) som jeg

omtaler i denne artikkelen, mens den andre etter all sannsynligvis hans tremenning (kar.)³ oberstløytnant Andreas Bendix Heide (1692-1773). Grunnen til forvekslingen er nok at de var gift med hver sin søster - Marthe og Anna Magdalena Christophersd. Langeland.

Andreas Jensen Heide (1683-1754), sønn av fogd i Østerdalen, Solør og Odalen, Jens Heide og Anna Cathrine Elligers ⁴. Han ble premiærløytnant⁵ ved 2. Oplandske nasjonale infanteriregiments Ytre Hallingdalske kompani 13.10.1719. Kapteinløytnant ved regimentets Ringerikske livkompani 14.02.1729. Kaptein og chef for Land og Biriske kompani 30.04.1732. Avskjed 09.06.1746 ⁶. Han giftet seg første gang ca. 1727 med Marthe Christophersd. Langeland (d. 19.03.1744)⁷

Barn:

1. Christopher Jørgen Heide, dp. 20.07.1728, Nes i Hallingdal⁸.

2. Bolette (Boel) Christine Heide, f. 05.03.1732 d. 09.05.1797 i Kristiansand ⁹.

g. 19.11.1754, Fredrikshald med

Patrocolus von Hirsch, dp. 24.05.1729, Fredrikstad, d. 01.03.1796, København? ¹⁰.

Han var sønn av oberstløytnant Sigfried Christopher von Hirsch og Ingeborg Christine Preus. Fenrik ved Rømelings gevorbne infanteriregiments hær 30.10.1744, sekondløytnant 13.08.1747, premiærløytnant 10.10.1752. Han var så i 2. Akershusiske nasjonale infanteriregiment 17.12.1755 som premiærløytnant ved dettes Solørske kompani, men forflyttet til Næssiske kompani 04.05.1757. Ble sendt til Holstein i 1758 med sin bataljon. Avskjed på grunn av slagsmål 13.08.1759. Lot seg verve som menig til den prøissiske Freibataillon v. Lüderitz, ble så underoffiser og 06.02.1760 sekondløytnant ved samme avdeling. Fanget av østerrikerne i slaget ved Landeshut i Schleisen og satt ca. 3 år i østerriks krigsfangenskap. Kom så tilbake til den norske hær igjen som premiærløytnant reformé

Dervedende *Peder Evensen Larsen* af det
 Andet eller Westre Oplandsche Nationale Infanterie Regimente,
 under *J. Capt. And. Jensen Høveds* Compagnie, haver Siendt
 Hans Kongelig Majestæt for Soldat udi *sin* Aar/ og i værende
 Tiid/ i hvor som heldst/ *Hand* haver været commenderet, for-
 holdet sig Troe og Vel/ som det en *Erlig* Karl eigner og anstaar. Og som
Hans nu formedelst *Gammel* *Pauls* *enli* *Konjunktur* *ord*
 af Allerhövst bemelte Hans Kongelig Majestæs. Tjeneste er dimitteret; Saa vilde
 Alle forekommende ej alleene lade *Hannem* fri og ubehindret Pals og Repassere,
 mens end og all Beforderlig Tjeneste beviiise.
 Af Sessionen holdt paa *Melby* *den 14de*

Blye *Mein*

19.10.1763 ved 1. Smålandske nasjonale infanteriregiment. Avskjed 01.05.1765 på grunn av "Aands og Legems Svaghed". Fikk 72 rdl. årlig pensjon. Søkte 21.02.1769 om vaktmesterstillingen på Akershus. Hans hustru søkte i 1780 om, at mannen måtte bli satt på Munkholmen eller sendt til Bornholm.

Generalkommissariatskollegium ber 23.09.1780 opplyst, om det er plass til å motta ham som arrestant på Munkholmen. I 1787 ble han etter ordre fra General og Kommissariat koll. innlagt på St. Hans´s Hospital i København, og det ble bestemt at hans pensjon fremtidig skulle utbetales til hospitalet. Dør der 01.03.1796¹¹.

En sønn (se nedenfor) og to døtre.

Barn:

1. Patrocolus von Hirsch, f. 19.11.1758, dp. 28.11.1758, Fredrikshald, d. 16.10.1828, Tuff i Gran. Moren søkte ham innsatt i underoffisersnummer allerede da han var 2 år gammel. Korporal ved Sønnenfjeldske gevorbne infanteriregiment i mars 1773. Elev ved den Matematiske Skole i Kristiania 01.10.1773 til jan. 1777. Ble uttatt til å fungere som hjelpelærer ved det følgende 3-årige kursus. Ved avslutningen av dette kursus 29.01.1780 ble han tildelt skolens sølvmedalje for "Dyd og Flittighed". Dessinatør i Norge 11.07.1781. Ingeniør sekondløytnants kar. 23.07.1783. Virkelig sekondløytnant 01.12.1786. Avgått fra Ingeniørkorpset med kar. som kaptein av infanteriet og ansatt som lærer i matematikk og tegning ved den Matematiske Skole i Kristiania 05.09.1790. Utførte fra 1790 og framover en rekke ingeniørarbeider i Kristiania og omegn. I 1794 utarbeidet han etter oppdrag fra Kristiania Magistrat et kart over Kristiania og forstedene og i 1795 et kart over byens grunner og marker. Forestod gjenoppbyggingen av Oslo Hospital etter brannen 23.01.1794. Fortok også en rekke oppmålingsarbeider for militæretaten, bl.a. i Fredrikstad. Majors kar. 29.11.1805. Avskjed 11.03.1808. Av prinseregenten atter innsatt i den norske ingeniørbrigaden

Barn:

1. Andreas Benjamin Heide dp. 04.08.1791, Lardal (Ovenstad sier ca. 1787)²¹.

Død på Kongsvinger 18.12.1842²².

Han er i 1801 bosatt på Sandsværd Moen i Kongsberg, og går i skriverlære²³.

Han kom i tjeneste i 1805. Overkomplett virkelig kadett ved Norske Landkadettkorps til 01.01.1811, da han ble sekondløytnant ved Akershusiske Skarpskytterkompani regiments Skjebergske kompani med annciennitet fra 01.09.1810. Rykket opp på eldre gasje 07.03.1812, da han ble forflyttet til 2 gevorbne kompani. Etter ansøknig meddelt avskjed 16.03.1815²⁴.

g. 1 x 03.02.1814 m. Karen Andrine Ulriksen (Kongsrud) (1789-06.05.1822, Opaker i Grue). Datter av Arne Ulriksen Kongsrud (Kongshaug?)²⁵.

4 barn

g. 2 x 17.01.1823 m. Olea Olsd. Brøter, f. ca. 1805, d. 02.02.1883, Thoner, Søndre Odal²⁶.

7 barn, deriblant²⁷

6. Alette Hedvig Heide (1831-1858, Oslo)²⁸.

Barn:

1. Johan Albert Heide (1848-04.05.1925, Moelv) Fiolinmaker, bodde i Marisagen, Moelv.

Skal ha vært forlovet med Sofie Bigum, så

g. 1 x m. Julie Hovelsen, Vestby, Smålandene²⁹

g. 2 x m. Caspara - skilt³⁰

g. 3 x m. Anne Enersd. f. Ryen (1856-1926)³¹

[g. 1 x m. urmaker Mathias Hansen Stolpestad (1852-1917)]³²

11 barn, deriblant:

5. Signe Heide (1881-1959)³³, skuespillerinne, Oslo

05.03.1814 "saalænge disse Conjuncturer vedvare" og rangerer
etter major B. d' Aubert.

Ikke overgått til det norske ingeniørkorpset ¹².

g. I x 22.09.1787, Garnisonskirken, København m.

Kirsten Muller, dp. 21.11.1765, Jægersborg slott i Gentofte, d.

23.06.1806, Kristiania (død i barsel ved 14. barnefødsel, derav 9
levende fødte og 5 dødfødte), bgr. 02.07.1806.

Datter av arveprins Fredriks livtjener Jacob Leuthäuser Müller og
Christiane Fredericha Louise Voigt.

Etterkommere etter 1. ekteskap - se slektstavle "Hirsch".

g. 2 x I 1.07.1807 med Magna Tollefsen f. Kinck

16.02.1763, Eidsberg, d. 06.12.1841, Gran. Datter av propritær
Magnus Kinck og Ide Sophie Orning. Hun var da hun giftet seg
med Hirsch enke etter sinnsyk kjøpmann Tollefsen (Tollisen) i
Holmestrand.

Ingen barn ¹³

3. Maria Sophie Heide, dp. 25.06.1733, Biri Kirke ¹⁴

4. Jens Christian Heide, dp. 09.09.1734, Biri Kirke ¹⁵ d. 13.12.1815,
bgr, 21.02.1815, Laurdals (Lardals) Kirke ¹⁶. Han kom i tjeneste ca.

1752. Fenrik reformé ved Rømelings gevorbne infanteriregiment
25.07.1759. Sekondløytnant ved samme regiment (nå Sønnenfjeldske
gevorbne infanteriregiment) 10.09.1760. Premiærløytnant ved 1.

Akershusiske nasjonale infanteriregiments Laurdalske kompani
01.05.1769. Virkelig kaptein og chef for samme kompani 17.03.1786.

Ved den nye hærordningen fra 01.05.1789 ble han med sitt kompani
overført til 2. Akershusiske nasjonale infanteriregiment. Avskjed
22.05.1789 med pensjon ¹⁷.

g. 1 x med tillatelse (søkt 1772) med jomfru Elisabeth Aalborg ¹⁸

g. 2 x 18.12.1790 med Anne Kristine Benjaminsd. Berg, f. 1761
f. 05.09.1843, Holmestrand ¹⁹.

De er i 1801 bosatt på gården Hemb øvre i Hembs annex (F 1801 for
Laurdahl, Jarlsberg og Larvik) ²⁰.

*Denne siden ble opprinnelig publisert som side 140 i hefte 1997-2, da det ved trykking av
dette heftet var to like side (36 og 37).*

g. m. Harald Steen (1886-1941)³⁴, operasanger,
Oslo

4 barn, deriblant:

4. Harald Steen (11.01.1911-02.01.1981)
g. 20.11.1937 m. Gerd Paulsen
(18.05.1915-04.10.1978)³⁵

3 (?) barn, deriblant:

Harald Heide-Steen Jr.
(f. 18.08.1939)³⁶

5. Anne Catarina Heide, dp. 04.12.1735, Biri Kirke ³⁷, bgr.
19.03.1788, Østre Toten
g. m. Anthon Friedrich Leffelman, dp. 02.11.1714 (Lassen:
08.03.1712), Toten,
bgr. 22.09.1773. Han var sønn av Ambrosius Leffelman og Anne
Marie Brun (enke etter Anthony Coudheron)³⁸. Sekondløytnant ved
2. Opplandske nasjonale infanteriregiments Vardalske
landvernkompagni 13.08.1747. Ble i 1848 av kongens diktert å tjene
som simpel soldat i 6 måneder. Premiærløytnant ved samme
regiments Øvre Valdarske kompani 01.02.1753. Kapteins kar.
03.09.1760. Avskjed fra 01.01.1766 med 72 rdl. årlig pensjon. Bodde
i 1768 på Toten ³⁹.

Barn:

1. Marte Maria Leffelman, dp. 06.06.1758 ⁴⁰.
g. 1 x 03.05.1799 ⁴¹ med enkemann Hans Andersen Skramstad,
dp. 29.09.1741⁴²,
bgr. 13.12.1803 (bodde på Narverud under Skramstad)⁴³.
g. 2 x 03.06.1806⁴⁴ med enkemann Christen Andersen
Trosterud (på Helgøya), født på Hjelmstad i Gausdal⁴⁵.
Ingen barn.

6. Petter Johan Heide, dp. 25.01.1738, bgr. 08.06.1739, Biri Kirke ⁴⁶.

7. Marte Magdalena Heide, dp. 28.01.1739⁴⁷
g. 09.12.1761, Toten med Jens Olsen Gjerdrum, dp. 30.01.1729,
Gjerdrum, d. 18.10.1805, Blaker Festning⁴⁸. Sønn av sersjant Ole
Gjerdrum. Underoffiser. Kvartermester ved det nyopprettede 3.
Sønnefjeldske nasjonale dragonregiment i 1750. Fenrik reformé ved
samme regiment 29.06.1757. Tjenestegjorde som vaktmester.
Forflyttet som fenrik reformé til 1. Sønnefjeldske nasjonale
dragonregiment som fanejunker ved Eidsvoldske kompani fra
01.01.1766. Sekondløytnant ved 2. Sønnefjeldske nasjonale
dragonregiments Nordre Smålenke kompani 16.05.1770. Fortsatt til
1. Sønnefjeldske nasjonale dragonregiments Odalske kompani 03.07.
samme år. Premiærløytnant ved dette regimentets Eidsvoldske
kompani 11.02.1773. Regimentet kalles fra 01.01.1748: "Akershus
dragonregiment" og kompaniet heter fra samme dato: "Eidsvold-
Næssiske" kompani. Etter ansøking meddelt avskjed i nåde
04.08.1788 med rittmesters kar. og 100 rdl. årlig pensjon fra 01.09.
samme år. Inspeksjonsoffiser på Blaker festning og
høymagasinforvalter der fra 06.03.1795. [g. l x 24.10.1752, Toten m.
Anne Margrethe Ramm (09.1723, Lom-03.1757, Toten), datter av
kaptein Johan Henrich Ramm og Anna von Hadelen.]⁴⁹

Barn:

1. Lovisa Augusta Gierdrum, f. ca. 1774, bosatt på Blaker
Festning (Urschoug) i 1801⁵⁰.
2. Charlotte Fridrike Gierdrum, f. ca. 1783, bosatt på Blaker
Festning (Urschoug) i 1801⁵¹.

8. Lena Marie Heide, dp. 03.09.1741⁵².

9. Inger Margrete Heide, dp. 29.02.1744⁵³.

10. Anne Catrine Heide, nedsatt 15.07.1734, gravfestet 25.07.1734 -
barn nr. 2?⁵⁴

I tillegg hadde Andreas Jensen Heide et uekte barn Kristine
Andreassd., jordpåkastet 28.06.1739 (1 år gml.)⁵⁵.

Andreas Jensen Heide (1683-1754)
g. 1 x ca. 1727 m. Marthe Christophersd. Langeland (bgr. 1744)

1. Christopher Jørgen Heide (1728-)	2. Bolette (Boel) Christine Heide (1732-1797) g.m. Patrocolus von Hirsch (1729-1796) Barn: a) Patrocolus von Hirsch, (1758-1828) g. 1 x 1787 m. Kirsten Müller (1765-1806) <i>14 barn Etterkommere etter 1. ekteskap - se slektstavle "Hirsch"</i> g. 2 x 1807 m. Magna Tollefsen (1763-1841) <i>Ingen barn.</i>	3. Maria Sophie Heide (1733-)	4. Jens Christian Heide (1734-1815) g.1 x Elisabeth Aalborg, g.2 x Anne Kristine Benjaminsd. Berg Barn: a) Andreas Benjamin Heide (1791-1842) g. 1814 m. Karen Andrine Ulriksen (Kongsrud) (1789-1822) <i>11 barn.</i>	5. Anne Catarina Heide (1735-1788) g. m. Anthon Friedrich Leffelman (1714-1773) Barn: a) Marte Maria Leffelman, (1758-) g. 1 x 1799 m. enkemann Hans Andersen Skramstad, (1741-1803) (bodde på Narverud under Skramstad). g. 2 x 1806 m. enkemann Christen Andersen Trosterud (på Helgøya), født på Hjelmstad i Gausdal. <i>Ingen kjente</i>	6. Petter Johan Heide (1737/38-1739)	7. Marte Magdalena Heide (1739-) g. Jens Olsen Gierdrum (1729-1805) Barn: a) Lovisa Augusta Gierdrum (1774-) b) Charlotte Fridrike Gierdrum (1783-)	8. Lena Marie Heide (1741-)	9. Inger Margrete Heide (1744-)	10. Anne Catrine Heide, nedsatt og gravfeste t i 1734 - barn nr. 2?	Et uekte barn Kirstine Andreasd. (ca. 1738-1739)
-------------------------------------	--	-------------------------------	--	--	--------------------------------------	---	-----------------------------	---------------------------------	---	--

Andreas Jensen Heide (1683-1754)
g. 2 x 1749 m. Maglin Gulbrandsd. Steig (1720-1795)

Barn:

1. Hellena Marie Andreasd. Heide (ca. 1750-1821) g. 1781 m. enkemann Jon Rasmussen Syljåsen, d. 1818.
 (Jon Rasmusen Syljuåsen var gift 1. x m. Kari Pedersdatter (barn: Kari) og 2. x m. Mari Nielsdatter Anderqvern
 (barn: Niels, Marthe, Berthe, Rasmus, Agnethe og Berthe).

Barn:

1. Mari Jonsdatter (1781-)	2. Anne Jonsdatter (1784-) antagelig g. 1811 m. Jon Jørgensen. Barn: a) Johanne Jonsdatter (1812-) b) Agnete Jonsdatter (1812-1812) c) Jørgen Jonsen (1815-1816) d) Agnete Jonsdatter (1817-1818) e) Anders Jonsen (1819-) f) Maria Jonsdatter (1822-) g) Agnete Jonsdatter (1825-)	3. Marte Jonsdatter (1787-1787)	4. Marte Jonsdatter (1788-)	5. Johannes Jonsen (1793-) g. 1818 m. enke Eli Andersdatter, (1784-) <i>Ingen kjente barn.</i>
----------------------------	---	------------------------------------	--------------------------------	--

<p>Hellena Marie Andreasd. Heide (1750-1821) g.m. Jon Rasmussen Syljuåsen (1738-1818)</p>	<p>Andreas Jensen Heide (1683-1754)</p>	<p>Jens Heide (1640-1705)</p>	<p>Christian Heide (-1676)</p>	<p>Peder Johansen Heide (1580-1623)</p>
			<p>Margrethe Christensd.</p>	
		<p>Anne</p>		
	<p>Maglin Gulbrandsd. Steig (ca. 1720-1795)</p>	<p>Anne Christine Elligers</p>		
		<p>Gulbrand Pedersen Steig (1681-1750)</p>	<p>Peder Gulbrandsen Steig (1642-)</p>	<p>Gulbrand Asbjørnsen (1604-)</p>
			<p>Marit Evensd.</p>	
<p>Kari Tollevsd. (1682-1755)</p>				

LANGELAND

I slektsboka "Familien Moum på Adserø og Schjølberg på Teksdal i Jøssund, Sør-Trøndelag aner og etterkommere" av Bodil Moum Børsting, s.89, skriver hun: "Den første vi kjenner her er Christopher Langeland. Noe patronymikon er ikke funnet." Det finnes en Jørgen Hansen Langeland (1637-1704) i området, men Bodil Moum Børsting og jeg har nå sett bort fra ham som far til Christopher Langeland. Christopher Langeland, f. ca. 1666, bgr. 21.07.1745, Veldre i Ringsaker⁵⁶, hadde ved sin avskjed i 1738 nådd obersts kar. Han giftet seg med Boel Christina Madsd. Field, f. ca. 1663, bgr. 27.10.1756, Ringsaker⁵⁷.

De hadde fire døtre som er kjent, alle gift med offiserer⁵⁸:

1. Johanne Cathrine Christophersd. Langeland, d. 13.02.1740
g.m. Oberstløytnant Johan Arnold Schultz, f. ca. 1678,
d. 19.01.1753, Skogn.
2. Sophie Christophersd. Langeland, f. 1703, d. ca. 1729
g.m. Kaptein Rasmus Rafn, f. ca. 1688, Røkenes gård, Trondenes,
d. 03.06.1756, Ullensaker.
3. Anna Magdalena Christophersd. Langeland, f. 1701, Gausdal,
d. 11.1733, Gausdal.
g. ca. 1720 m. Kaptein Andreas Bendix Heide, f. 1692, Vinger,
d. 29.12.1773, bgr. i Melhus.
4. Marthe Christophersd. Langeland, d. 03.1744, Biri.
g. ca. 1727 m. Kaptein Andreas Jensen Heide, f. ca. 1683,
d. 1754, Paradis i Biri (militært hjelpekarver).

MAGLIN GULBRANDSDATTER FRA STEIG I BIRI

Marthe Christophersd. Langeland bgr. 19.03.1744⁵⁹, rett etter å ha født barn nr. 10, men det blir ikke holdt skifte etter henne før 14.11.1749⁶⁰. Andreas Jensen Heide gifter seg igjen 31.12.1749 i

Biri Kirke⁶¹ med Maglin Gulbrandsd., født på Steig østre, Biri ca. 1720. Hun døde på Hauger i Ringsaker, bgr. 06.12.1795, Ringsaker Kirke⁶². Maglin Gulbrandsd. var i annet ekteskap gift med Nils Halvorsen fra Fjeldstad nedre, og hadde barna Marthe (1756-1822), Anders (1758-), Kari (1760-1782), Halvor (1762-1762), Gulbrand (1765-) og Mons (1768-1769) med ham.

Maglin Gulbrandsd. Steig er datter av Gulbrand Pedersen Steig (1681-1750/51) og Kari Tollefsd. (1682-1755). De hadde bare en sønn i tillegg til Maglin, så det var ikke et dårlig gifte for ham. Andreas Jensen Heide og Maglin Gulbrandsd. Steig får ett barn sammen. Hellena Marie Andreasd. Heide ble født ca. 1750. Om Maglin Gulbrandsd. Steigs aner - se slektsboka "Steig 1641-1995" av undertegnede.

HELLENA MARIA ANDREASD. HEIDE

(Kilde: "Steig 1641-1995" med noen tilføyelser)

Hellena Maria Andreasdatter Heide, født ca. 1750, Paradis, Biri⁶³. Hun ble gift 05.04.1781, Ringsaker Kirke, Ringsaker⁶⁴ med Jon Rasmusen Syljuåsen, f. 1738, Syljuåsen, Ringsaker⁶⁵.

Han var gårdbruker. (Jon Rasmusen Syljuåsen var tidligere gift 1. gang med Kari Pedersdatter (barn: Kari) og 2. x med Mari Nielsdatter Anderqvern (barn: Niels, Marthe, Berthe, Rasmus, Agnethe og Berthe). Han bodde i Ringsaker til 10. desember 1795 som eier og bruker av Syljuåsen.

De hadde 5 lispund (halvparten) av Syljuåsen øvre. Jeg har selv vært på denne gården. Den er bratt, som mange andre gårder på Ring. Det er vanskelig å forstå at to familier kunne livnære seg på den gården som tilsammen var på 10 lispund. Jon Rasmusen Syljuåsen d. 18.07.1818, Syljuåsen, Ringsaker ⁶⁶.

Hellena Maria Andreasdatter Heide d. 12.11.1821, bgr. 21.11.1821, Ringsaker Kirke ⁶⁷.

Barn:

1. Mari Jonsdatter Syljuåsen, dp. 02.12.1781, Ringsaker Kirke ⁶⁸.

2. Anne Jonsdatter Syljuåsen, dp. 01.08.1784, Ringsaker Kirke ⁶⁹. Hun var antagelig gift 11.03. 1811⁷⁰ med Jon Jørgensen. De var husmenn.

Barn:

a. Johanne Jonsdatter, f. 13.08.1812⁷¹.

b. Agnete Jonsdatter, f. 13.08.1812⁷², d. 03.11.1812⁷³.

c. Jørgen Jonsen, f. 01.11.1815⁷⁴, d. 12.10.1816⁷⁵.

d. Agnete Jonsdatter, f. 28.12.1817⁷⁶, d. 13.01.1818⁷⁷.

e. Anders Jonsen, f. 05.05.1819⁷⁸.

f. Maria Jonsdatter, f. 06.04.1822⁷⁹.

g. Agnete Jonsdatter, født 17. juli 1825⁸⁰.

3. Marte Jonsdatter Syljuåsen, f. 17.02.1787, Syljuåsen, Ringsaker, dp. 25.02.1787, Ringsaker Kirke ⁸¹, bgr. 07.02.1787, Ringsaker Kirke ⁸².

4. Marte Jonsdatter Syljuåsen, dp. 06.07.1788⁸³.

5. Johannes Jonsen Syljuåsen, dp. 13.10.1793, Ringsaker Kirke ⁸⁴. Han giftet seg 12.06.1818, Ringsaker Kirke ⁸⁵ med enke Eli

Andersdatter, dp. 31.10.1784 (foreldre: Anders Olsen Landsveen og Siri Marcusd.⁸⁶). Ingen barn. De var husmenn.

Jeg har ikke gått nærmere inn på etterkommerne her, da jeg bare har kirkebok for Ringsaker som kilde. Husmenn er lite nevnt i annet kildemateriale i Ringsaker. Ringsaker Historielag, Moelven har en avskrift av kirkeboka for Ringsaker sortert på gårder, som kan være en fin støtte i dette arbeidet.

Når det gjelder resten av etterkommerne etter Andreas Jensen Heide, vet jeg ikke hvor de har flyttet. Alle blir borte fra Biri ved hans død. Jeg har forsøkt å søke på Internett på Folketelling 1801, men dette ga få treff.

Det hadde vært av stor interesse for meg dersom noen visste at de var etterkommere etter et av barna til Andreas Jensen Heide.

KILDER:

1. "Steig 1641 -1995" av Liv Marit Haakenstad 1996
2. = karakterisert - fungerte i graden, men hadde den ikke (vikar)
3. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
4. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
5. fenrik, sekondløytnant, premiærløytnant, kapteinløytnant, kaptein
6. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
7. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
8. Norsk Slegtshistorisk Tidsskrift, "Slekten von Hirsch" av Per v. Hirsch 1944
9. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
10. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
11. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
12. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
13. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II

14. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
15. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
16. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
17. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
18. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
19. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
20. Folketelling 1801
21. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
22. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
23. Folketelling 1801
24. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
25. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
26. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
27. se også Solør og Odalen skifteprotokoll, nr. 8, 1810-48, fol. 760 b
28. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
29. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
30. "Slekten Heide gjennom 350 år" av Ole Heide Aas 1935
31. Årbok 1986: "Sagen eller Marisagen - nå en saga blott" av Arne Dehli, Ringsaker Historielag
32. Årbok 1986: "Sagen eller Marisagen - nå en saga blott" av Arne Dehli, Ringsaker Historielag
33. Aschehoug og Gyldendal ettbinds leksikon, Kunnskapsforlaget 1982
34. Aschehoug og Gyldendal ettbinds leksikon, Kunnskapsforlaget 1982
35. Harald Heide-Steen Jr.
36. Harald Heide-Steen Jr.
37. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
38. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.I
39. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.I
40. Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift 3/85, s. 62 og 63
41. Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift 3/85, s. 62 og 63
42. Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift 3/85, s. 62 og 63
43. Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift 3/85, s. 62 og 63
44. Vestoppland Slektshistorielags Tidsskrift 3/85, s. 62 og 63
45. Nes Bygdebok, Andre del, bI, s.322 Nes Historielag 1990
46. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
47. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
48. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
49. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.II
50. Folketelling 1801

51. Folketelling 1801
52. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
53. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
54. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
55. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
56. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.I
57. "Den Norske Hærs Offiserer" av Olai Ovenstad 1948, b.I
58. "Familien Moum på Adserø og Schjølberg på Teksdal i Jøssund, Sør-Trøndelag aner og etterkommere" av Bodil Moum Børsting
59. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
60. Skifteprotokoll Toten, Vardal, Biri nr. 8, 20.12.1737-11.03.1756, fol. 559a
61. Biri Kirkebok 1730-54, avskrift Terje Tandsether
62. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 376
63. Skifteprotokoll Toten, Vardal, Biri nr. 8, 20.12.1737-11.03.1756, fol. 935a
64. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 318
65. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 210
66. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 210
67. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 237
68. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 99
69. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 129
70. Ringsaker Kirkebok 1799-1814, f. 166b
71. Ringsaker Kirkebok 1799-1814, f. 115a
72. Ringsaker Kirkebok 1799-1814, f. 115a
73. Ringsaker Kirkebok 1799-1814, f. 206a
74. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 38
75. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 200
76. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 85
77. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 207
78. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 138
79. Ringsaker Kirkebok 1821-26, s. 14
80. Ringsaker Kirkebok 1821-26, s. 72
81. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 165
82. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 363
83. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 181
84. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 238
85. Ringsaker Kirkebok 1814-26, s. 404
86. Ringsaker Kirkebok 1775-98, s. 131

Ål kirke

I 1916 kom prost Selmer Andersen med forslag om å bygge et kapell i Ålsbygda. Det ble samlet inn penger ved basarer, Gran allmenning ga gratis eller billig tømmer, Gran sparebank ga bidrag og enkeltpersoner skjenket gaver.

Arkitekt Magnus Paulsen (som har tegnet Rådhuset i Oslo) laget byggetegningene gratis. Huset er laftet, men 4 stoler i stavkirkestil bærer tårnet. Allmenningsbestyrerne Chr. Holm og Lange var byggekomite-formenn. Hans Martinsen var byggmester.

Bygget ble innviet 2. mars 1930 av biskop Bjønnes-Jacobsen, og hadde kostet ca. 40.000 kroner.

(Kilde: Hadeland Bygdebok bind I).

Om en slektsgransker

Birger Olsen på Odnes fylte 80 år den 11. januar 1997. Han bor på sin fedrene gard Ødegård sammen med kona Tordis. De drev garden med allsidig jord-, skogbruk og husdyrhold gjennom en førtiårsperiode. *Tordis* het Brenden før de giftet seg og kom fra Landåsbygda. De fikk tre døtre, og den mellomste av disse og mannen tok over garden for cirka ti år siden. Nå rommer familien også sju kjekke barnebarn.

Birger er en ivrig slektsgransker, medlem av Vestoppland Slekthistorielag og har hjulpet mange med å finne sine røtter opp gjennom tidene, både innen- og utenlands. Han har mikrofisj av kirkebøkene for Land i sitt eie helt fra 1708. I en periode fram til og med 1786 var kirkebøkene svært vanskelige å lese da presten var i ferd med å bli blind og fortsatte å føre kirkebøkene. På kontoret hjemme på garden har han mange timer hver dag i selskap med moderne hjelpemidler for å forske i fortida. Mye er skrevet inn på data. Hefter om forskjellige slekter i Land har kommet fra hans hånd. Han begynte med slektsgransking i 1950-åra, og denne hobbyen har gitt ham mye.

For tiden arbeider han med et hefte om slekta på Nøkle-Sedal. Parallelt lager han et dokumenthefte fra den samme slekta med føderådskontrakter og skjøter, det første fra 1724.

I annen etasje har 80-åringen innredet et eget rom til museum med småredskaper og husgeråd fra gard og forfedre. Oldefaren, som døde i 1907 var farver og Birger har mange av hans arbeidsredskaper, mønstre og tekstiler i sitt eie.

I årboka Landingen har Birger skrevet mye om dem som utvandret til Amerika. Han har også sittet i bokkomiteen for Boka om Land, blant annet som formann. I kommunalt styre og stell var han i sin tid med i jordstyret. Formann i Bondelaget har han også vært. Han

har sittet i styret for skogeierlag og forsøksring og har vært et sjølsagt medlem av historielaget. At mannen også fikk tid til å dyrke korsang og være med i musikkorps, viser hans store kapasitet og allsidige interesser.

Den ene av Tordis og Birgers døtre bor i Bergen, og da hun og familien var på besøk i jula forhåndsfeiret Birger 80-årsdagen sin sammen med kona som nyss hadde rundet de 70. Så feiringa på sjølve dagen ble i litt begrenset omfang. Vi ønsker hjertelig til lykke med dagen. (Artikkelen bygger på et oppsett i Oppland Arbeiderblad lørdag 11. januar 1997).

Slektsgransking og EDB

Av Svein Aandalen

Med bakgrunn i et stadig voksende salg av datamaskiner for privat bruk, er det vel ikke så rart at selv vi som «roter» i fortiden også har begynt å benytte mer moderne hjelpemidler for registrering, ordning, gjenfinning og utskrift av våre etterhvert 1000-vis av personopplysninger. Mange av oss har kommet så langt at vi har funnet et slektsprogram som vi sverger til, og det er kanskje ikke så rart? Har vi først gjort oss kjent med et program som oppfyller i hvert fall et minimumskrav i vårt behov, så skal det mye til å ville legge ut på en «ferd» i nytt og ukjent terreng.

Men dette var jo for de som allerede har kommet et stykke på vei i bruk av EDB som et nyttig hjelpemiddel. Hva så med de som ikke har kommet så langt? Er det i det hele tatt noen grunn til å vurdere å skifte ut det gamle systemet for registrering av slektsdata? Selv har jeg benyttet EDB til mange oppgaver både i arbeid og privat gjennom mange år. For meg var det dermed naturlig å bruke PC'en til også dette. Hvis en ikke er spesielt interessert i PC'en og det den kan gjøre, skal en ikke nødvendigvis gå til innkjøp av en slik til rundt 10.000 kroner for å bruke den til dette ene formål. For de som måtte tro det - du sparer ikke inn på papirutgiftene i hvert fall. Jeg tror faktisk jeg har flere ringpermer med mer papir inneholdende denne hobbyen enn kanskje de fleste med et vanlig «manuelt» arkivsystem har. Utskriftsmulighetene i de større (og bedre?) slektsprogrammer er nesten utrolige, og derav blir også papirmengden kolossal.

Hvor er det så jeg egentlig vil med denne artikkelen? Jo, mitt håp er å kunne gi både de som er uten erfaring, de som har litt erfaring og kanskje også de med ganske stor erfaring i bruk av EDB i slektsgransking, noen tips. Mange er det av oss som lurer på både det ene og det andre innenfor dette området. Og hver dag blir det samme gamle kruttet funnet opp på ny. Det jeg dermed prøver å si, er at jeg skal etter beste evne komme med en del tips om dette med bruk av EDB i slektsgranskingen i artikler i tidsskriftet fremover.

Jeg vil prøve og komme inn på en del områder som EDB kan være et godt verktøy for å komme videre innen denne vår tidkrevende hobby. Hvis noen av leserne skulle ha behov for å få svar på konkrete ting relatert til dette, skal jeg også prøve å besvare disse så godt jeg kan.

Av emner som jeg vil komme til å berøre fremover er:

Internett

Hva finnes på nettet og hvordan få tak i det? Folketellingene fra 1801 og deler av 1900 er der allerede. Det samme med en god del slektsdatabaser som andre har gransket fram. Mange av oss har slektsrøtter på andre kanter av landet. Det kan være at noen har gjort en stor del av det arbeidet du sliter med nå i dag. De fleste av oss har slekt som emigrerte, hvor ble de av? Internett kan hjelpe deg her. Hva med f.eks. å søke gjennom dødsfall-lister for USA fra 30-åra fram til i dag? Eller bare sjekke i telefonkatalogen for Wisconsin, USA? En kan også, som jeg har gjort, legge inn en forespørsel i en nyhetsgruppe som omhandler slektsgransking om noen vet hvor X ble av etter at han emigrerte til USA i 1891. Dagen etter har en vennlig sjel i Minnesota lest henvendelsen din og svart at dette skal hun undersøke nærmere for deg.

Hva trenger jeg av utstyr og programvare for å komme i gang?

Mange mener at kostnadene med å ta i bruk EDB i slektsgranskingen er altfor høye. Det er kanskje riktig tenkt, men her må en gå ut i fra

Har du ønsker om mer spesielle slektsbilder?

Familitavler

Slektsalbum

Gårdsbilder med informasjon

Gårdsbilder sammenstilt
med personbilder

- Scanning av bilder fra papir til dataformat
- Sammenstilling av bilder og tekst
- Retusjering
- Bilder av gårder, personer, kart leveres på ønsket dataformat og størrelse
- Innrammede bilder i f.eks. A3 og A4 format, leveres med sort eller trehvit ramme

Be om pristilbud:
Aandalen ScanData
Tårnv. 5
2800 Gjøvik
Tlf. 61 17 90 67

eget behov. Samtidig er det viktig å merke seg at behovene stadig skifter etter hvert som erfaringene vokser.

Bilder og tekst

De fleste går vel kanskje med drømmen i seg om å bli en forfatter en vakker dag. En mulighet til å kunne realisere dette, kan være å gi ut familiens historie. Og hva er vel ikke bedre enn å kunne benytte både bilder og tekst til å beskrive sin egen slektshistorie? Mange slektsprogrammer gjør deler av denne jobben for deg, slik at du sparer tiden til det du kanskje liker aller best, nemlig gransking i kildematerialet.

Dette er som sagt noen av temaene jeg vil komme inn på i artikler. Men for de som har det travelt med å komme i gang nå, kan jeg tipse om en forening som absolutt er av største interesse å være medlem av for de som har interesse av EDB og slektsgransking:

DIS-Norge, Postboks 146 Manglerud, 0612 OSLO

Ved å være tilsluttet denne foreningen vil en få utrolig mye tips og hjelp til å komme videre.

Eksempel på gammel skrift:

Et eksempel fra panteregisteret fra Toten for Matrikelnummer 147 Nøkleberg nedre med ei matrikelskyld på 6 kalvskinn og Totens Præstebords Gods.

1. Skjøde af Hans Majestæt Kongen til Johannes Olsen paa 6 Kalvskind, dateret 14 November 1834, thinglæst 1 Mai 1835.
2. Skjøde af Johannes Olsen til Niels Christiansen Kjæserud paa 3 Skind dateret 4 April, thinglæst 1 Juli 1835.
- 1-2. Delingsforretning paa bemeldte Eiendom afholdt 20 Juni, thinglæst 1 Juli.
3. Skjøde af Johannes Olsen til Andreas Mikkelsen Mikkeltorp paa Pladsen Mikkeltorp — dateret 4 april, thinglæst 1 Juli 1835.
3. Skyldsætningsforretning paa bemeldte Eiendom afholdt 20 Juni thingl 1 Julii 1835, hvorved den er ansat at udgjøre 1/5 del af 3 Skind i Gaarden Nøkleberg.
4. Skjøde af Johannes Olsen med værge Even Evensen Nøkleberg til Peder Olsen Berg paa Nøklebergsengen dat 17 April thingl. 1 mai 1839.
4. Skyldsætningsforretning paa bemeldte Eiendom afholdt 17 april, thinglæst 1 Mai 1839, hvorved den er ansat at udgjøre 1/6 af Johannes Olsens Brug.
3. Skjøde af Andreas Mikkelsen til Carl Haagensen — paa Pladsen Mikkeltorp dateret 13 Mai, thinglæst 1 Juni 1839.

Panteregisteret er som navnet sier et register over alt som er tinglæst for en eiendom i et visst tidsrom, og ut fra dette kan en finne opplysninger som så absolutt har interesse i forbindelse med gards- og slektshistorie. I panteboka er innført aktuelle dokumenter eller sammendrag av dem. Men det å eie et originaldokument er særlig artig, for de finnes gjerne bare i ett eller to eksemplarer.

- 1. Report of Hans Majestæt Kongelige Johanne Olsson paa 6 Saler -
 lund, dateret 14 November 1834, Konges. V. 11. 35
- 2. Report of Johannes Olsson til Kong. Majestæt Christian 8. paa 2 Saler,
 dateret 11 April, Konges. V. 11. 36
- 1-7. Oldtidsregning paa bogen af Landet af Fred. 20 Juni, Konges. V. 11. 37
- 8. Report of Johannes Olsson til Kong. Majestæt Christian 8. paa 2 Saler,
 dateret 14 April, Konges. V. 11. 38
- 9. Regnskabsregning paa bogen af Landet af Fred. 20 Juni, Konges. V. 11. 39
- 10. Report of Johannes Olsson til Kong. Majestæt Christian 8. paa 2 Saler,
 dateret 14 April, Konges. V. 11. 40
- 11. Regnskabsregning paa bogen af Landet af Fred. 20 Juni, Konges. V. 11. 41
- 12. Report of Andreas Mikkelsen til Kong. Majestæt Christian 8. paa 2 Saler,
 dateret 14 April, Konges. V. 11. 42

Utdrag fra "Norske kongebrev"

Del I

Ved Rune Alander

Norske kongebrev med innlegg, register, er i første redigert av Rolf Fladby og seinere har Gunvor Foslie også kommet med. Denne kilde serien er publisert av: Norsk Lokalhistorisk Institutt. (Bind I-III vart utgitt av Universitetsforlaget.) Det første bindet vart trykt 1962-1967 og i 1994 kom det hittil siste bindet. I alt er nå perioden 1660-1699 dekket.

Jeg har forsøkt å skrive av bøkene ordrett. Flere..... betyr at jeg har tatt et utdrag av akkurat denne kilden.

Forkortelser: NRR = Norske Rigs-Registanter Bd. I-XII. (1514-1660). Chra. 1861-1891.

ÅB = Norske åpne brev. NM = Norske missiver. NI = Norske innlegg. R = Norske registre. T = Norske tegnelse.

Jeg har prøvd å få med meg alt om Vest-Oppland. En del ekteskapsbevillinger har ikke angitt stedsnamn og disse har jeg også tatt med. Håper at noen kan finne dette interessant, og at det kan brukes til lokal- og slekts-historisk arbeid.

Nærmere forklaringer: (s. 4, 26/60: 19.11.1660. ÅB R XI 13b-19a.) Det er side 4 i kilde serien, nr. 26 i 1660 og datoen er 19. nov. 1660. Det står i Norske åpne brev og er også innført i Norske registre, bind XI, s. 13b-19a.

Norske kongebrev (I - 1660-1670)

s. 1, 1/60: 19.10.1660. ÅB R XI la.

Konfirmasjon av stattholderens pantebrev til Jørgen Philipsen i Kristiania på jordegods i Land prestegjeld for 2181 dlr. 3 ort 2 $\frac{3}{5}$ sk.

s. 1, 4/60: 25.10.1660. NM T XI 2a.

Brev til biskop Henning Stockfleth om å la herr Nils på Toten få igjen sitt embete, etter at han har vært suspendert p.g.a. en bønn han har latt utsende på trykk.

s. 17, 93/61: 4.6.1661. NM T XI 27b-28a.

Befaling til prost Nils Thomassen i Hadeland prosti om sammen med assessorene i Kristiania kapitel å dømme i en sak mellom Alf Pedersen og Didrik Muus angående "comministerio" (kapellaniet) i Ringsaker. Saken er innstevnet til førstkommende kapitelsmøte i Kristiania.

s. 27, 172/61: 28.9.1661. ÅB R XI IIIa-113a.

Privilegium for Jørgen Philipsen i Kristiania, hans hustru og barn for deres levetid på et tømmerbruk i Hadelands fogderi i kongens allmenning, vest for Randsfjorden, ovenfor garden Tauberud og ved Trevannsskogen ovenfor Fallselven i Land. Jørgen Philipsen eier en del av sistnevnte skog. Han skal ha førsteretten til tømmeret som bøndene hugger, og rett til fløtning. Han får rett til å bygge og arbeide i elver og fossefall i den utstrekning det trengs for tømmerfløtningen.

s. 38, 19/62: 3.2.1662. ÅB R XI 145a-146a.

Konfirmasjon for sogneprest Nils Thomassen på Toten på et testament. Han er gift med Anne, datter av avdøde borgermester i Fredrikstad, Anders Olufsen. Ekteskapet er barnløst.

NI: Søknad fra Nils Thomassen, dat. Toten 27/12 1661. Han har arbeidet lenge i skolen og kirken og skrevet mange bøker, de fleste på latin. Det som han har fått i hjemmegave med sin hustru, er gått med i krigen. Han vil derfor at hennes farsarv skal gå til henne og ikke til ham og hans arvinger, som ikke har fortjent dem.

s. 47, 75/62: 25.4.1662. NM til Iver Krabbe. Konsept mangler.

NI: 7/4 1662 ble Henrik Niemann og Søren Eskilsen pålagt av fogden i Kristiania, Christen Christensen, å forhøre Halvor Tomassen, sønn av postbonde Tomas Berge i Vang i Valdres, fordi han hadde stjålet penger fra Bergens postsekker. Han tilsto i byfogdens nærvær, og forklarte hva han hadde stjålet, og hva han hadde brukt pengene til.

s. 54/55, 117/62: 4.6.1662. ÅB.

Brev for Peter Reetz, kansler og president i kansellikollegiet, assessor i Collegio Status, på inntektene av følgende fogderier: Hadeland, Valdres, Øvre Romerike, Ringerike, Hallingdal og Buskerud, som årlig lønn for ovennevnte stillinger. Han skal ha tittelen amt- eller befalingsmann, og all årlig inntekt, både den visse og den uvisse. Det står ham fritt å forpakte bort inntektene hvis det ikke er til skade for allmuen. Bevillingen trer i kraft Phillipi Jacobi dag 1662 og gjelder så lenge han er kansler. Han skal ikke innkassere ekstraordinære pålegg, skatter, kontribusjoner o.a. Det skal kongens fogder og forvaltere gjøre mot kausjon og regnskap til skattkammeret da kongen selv skal ha disse inntektene.

s. 61, 163/62: 5.7.1662. NM T XI 91a.

Brev til Iver Krabbe om at kongen har benådet den dødsdømte Halvor Tomassen Berge. Han skal settes til straffearbeid i jern på Akershus. NI: Hjemtingsdom over Halvor Tomassen Berge, dat. Vang 6/6 1662. Han var sønn av postbonden Tomas Berge og førte posten fra Berge til Kvien i Vang i Valdres. Han hadde brutt opp to postsekker og stjålet penger.

s. 68, 192/62: 30.7.1662. ÅB R XI 262b-263a.

Ekteskapsbevilling for Christen Christensen og Ingrid Carlsdatter som er beslektet i tredje ledd.

s. 74, 222/62: 13.9.1662. ÅB R XI 272a-b.

Benådningbrev for Iver Christoffersen Gren for leiermål med sitt halvsøskenbarn.

s. 76, 229/62: 20.9.1662. ÅB R XI 275a-b.

Ekteskapsbevilling for Johan Busch og Karen Clausdatter. Hun er beslektet med hans forrige hustru i annet og tredje ledd.

s. 80, 265/62: 25.11.1662. ÅB R XI 284b-285a.

Ekteskapsbevilling for Knut Bildt og jomfru Inge Bildt. De er beslektet i tredje ledd.

s. 80, 266/62: 25.11.1662. ÅB R XI 285a.

Stadfesting av Peder Andersens bestalling som tingskriver i Toten, Vardal og Biri prestegjeld i Hadeland og Valdres fogderier.

NI: Kopi av Peder Andersens bestalling, utstedt av Nils Trolle, dat. Akershus 8/9 1657.

s. 83, 13/63: 8.1.1663. NM T XI 110b-111a.

Brev til Erik Bredal med ekteskapsbevilling for Christian Jonassen og hans trolovede Heilcke Henriksdatter i anledning av en søknad fra Nils Bentsen. Christian Jonassen var forhindret fra å inngå ekteskap p.g.a. gjeld.

s. 83/84, 14/63: 10.1.1663. ÅB R XI 291a-292b.

Privilegium for Jørgen Philipsen i Kristiania med hustru og barn på et tømmer-eller sagbruk i kongens allmenning mellom Ådalen på Ringerike og Gran på Hadeland. Det fins 2 innsjøer der som heter Østre og Vestre Bjonevann. De har sine avløp i to små bekker. Den østre faller ut i Randsfjorden, den vestre i Sperillen i Ådalen. Likeså fins det et vann som heter Gulsjøen ovenfor Gullerudselva på Hadeland. I nærheten av disse vannene eier Jørgen Philipsen noen garder. Rundt disse tre vann fins det temmelig mye tømmerkog som aldri er blitt nyttiggjort p.g.a. beliggenheten og vanskelige transportforhold. Det trengs også mange penger til damanlegg, slik at ingen har villet risikere penger til utbygging. Bøndene skal levere tømmer til Jørgen Philipsen mot en passende betaling. Han har tillatelse til å selge det tømmeret han ikke bruker til egne sager i Drammen, Kristiania eller andre steder i landet. Jørgen Philipsen har også lov til å oppta partisipanter i sitt foretagende.

s. 84, 16/63: 10.1.1663. NM T XI 111a-b.

Brev til Iver Krabbe. Han har meddelt at det ikke fins personer nok i kapitlet i Kristiania til å dømme i innstevnte saker, og får beskjed om å oppnevne følgende til meddommere: Even Bårdsen, sogneprest til Løten og prost over Hadelands prosti (!), Kjell Lauritsen Stub, sogneprest til Ullensaker og prost over Øvre Romerike, Søren Nilsen, sogneprest til Rakkestad og prost over Øvre Borgesyssel, Augustinus Ambrosius, sogneprest til Våle og prost over Tønsbergs prosti, Christian Dop, sogneprest til Sandar og prost over Brunla og Numedal, og Jesse Madsen, sogneprest til Skien og prost over Nedre Telemark.

s. 86, 39/63: 6.3.1663. NM T XI 120b.

Beskjod til mag. Erik Bredal om at Kirsten Mogensdatter som har begått leiermål med Johan Vibe, skal fritas for åpenbart skrifte da hun allerede har vært underkastet åpenbart skrifte på det sted hennes barn er født.

s. 87, 49/63: 21.3.1663. NM T XI 123a-b.

Befaling til Iver Krabbe om å bringe striden mellom Nils Bentsen, fogd over Hadeland og Valdres, og Erik Banner for retten. Nils Bentsen avviser Banners beskyldninger.

s. 88/89, 68/63: 18.4.1663. NM T XI 126b-127a.

Befaling til Iver Krabbe om å gi Nils Bentsen, fogd over Hadeland og Valdres, ordre til hurtigst mulig å reise til København. Han skal ta med seg dokumentene angående saken mellom ham og Erik Banner. Likeledes må det gis ordre til Paul Drucker om å reise til København snarest.

s. 89, 72/63: 25.4.1663. NM T XI 127b-128b.

Befaling til biskop Henning Stockfleth i Kristiania, sognepresten s.s., Truls Nilsen, lector Christen Nilsen, Even Bårdsen, prost over Hadeland (!), Christian Dop, prost over Brunla og Numedal og Søren Nilsen, prost over Borgesyssel, om å dømme i en sak mot mag. Iver

Pedersen Adolf som er suspendert fra sitt kall. Dommen skal avsis sammen med stattholderen Iver Krabbe som fører forsete i kapitlet på kongens vegne, og andre som er utnevnt til dette verv.

s. 92, 105/63: 11.6.1663. ÅB R XI 321a-b.

Ekteskapsbevilling for Anders Haagensen og Birgitte Torsdatter, som er beslektet i 3. ledd.

s. 102, 186/63: 20.9.1663. ÅB R XI 346a-b.

Brev for kirkekommissæren Titus Bülche på Toten prestegjelds ombud i Akershus. Han må forplikte seg til å vedlikeholde kirken på forsvarlig måte og forsyne den med brød, vin, lys og messeklær.

s. 114, 9/64: 20.1.1664. ÅB R XI 386b-387b.

Bevilling for Daniel Knoff til å makeskifte garden Velo (i Jevnaker) på Hadeland av skyld 2 skp. tunge med bygsel mot en ødegard på Modum, Brones, som skylder 1 skp. tunge med bygsel til Lier prestebol. Presten i Lier og Bragernes, Jens Nilsen Lange, er tilfreds med makeskiftet, og Iver Krabbe har også godkjent det. Brones ligger under de to sagene Dyregrav som kongen har gitt Daniel Knoff brev på 3/7 1658 (se NRR XII s. 193) og dette brevet stadfestes samtidig. NI:a. Søknad, dat. 6/6 1663, til Jens Nilsen om et makeskifte Brones-Velo, anbefalt av Jens Nilsen 10/6 1663, og av Iver Krabbe 14/6 1663.

b. Søknad, dat. Drammen 16/6 1663, fra Daniel Knoff til Kongen.

c. Memorial - forslag til stadfesting av skattefrihet for de to Dyregravsagene ved utstedelse av makeskifteskjøte.

s. 114/115, 10/64: 20.1.1664. NM T XI 165b-166b.

Befaling til Claus von Ahlefeldt, Erik Banner, Wilhelm Mechlenburg, magister Henning Stockfleth, Vittikind Huus, Henrik Hess, magister Truls Nilsen, sokneprest og prost i Kristiania, magister Christen Nilsen, lesemester i Kristiania, Even Bårdsen, prost over Hadeland, Christian Dop, prost over Brunla og Numedal og Søren Nilsen, prost over Borgesyssel om å avsi dom i saken mot Iver Pedersen Adolf straks etter utløpet av den frist han har fått for å skaffe seg bevis-

materiale.

NI: Søknad dat. 9/12 1663 fra Christen Nilsen, Kristiania, som har vært innkalt til København med dokumenter vedkommende magister Iver Pedersen Adolfs sak i Kristiania kapittel, om tillatelse til å vende hjem.

s. 116, 20/64: 25.1.1664. ÅB R XI 396a-b.

Bestalling for dr. Peder Heggerfeldt som medikus i Fredrikstad for militære og sivile. Så lenge han innehar stillingen, skal han ha Hadeland kirkers tiende. Han skal være forpliktet til å vedlikeholde kirkebygningene og påta seg de vanlige utgifter.

s. 136, 172/64: 12.8.1664. ÅB R XI 473a.

Bestallingsbrev for Bernt Pedersen som sorenskriver i Hadeland og Valdres.

NI: Nils Trolles brev, dat. 7/6 1659, med bestalling for Bernt Pedersen som tingskriver i Hadeland og Valdres.

s. 140, 196/64: 5.9.1664. NM T XI 205b.

Befaling til Ulrik Frederik Gyldenløve om å frigi fangene Torbjørn Brynildsen Knatterud, Laurits Nilsen Gasse, Halvor Valdres, Jacob Clausen og Trond Lauritsen.

NI:....

Halvor Valdres, dømt til galgen for tyveri av post, men benådet til arbeid i jern på livstid. Har "Tarmeløb" og kan ikke arbeide.

s. 145, 236/64: 15.11.1664. ÅB R XI 492b-493a.

Ekteskapsbevilling for Sakse Eriksen Frilset og Marthe Olufsdatter. Hun var beslektet i 3. ledd med Kari Olufsdatter, som han hadde besøvet.

NI: Sakse Eriksens søknad, dat. 20/8 1664.

s. 149, 267/64: 21.12.1664. NM T XI 222a-b.

Melding til Preben von Ahnen om benådning for Dorte Hansdatter for hennes tre leiermål.

s. 171, 141/65: 17.5.1665. ÅB R XI 543a.

Ekteskapsbevilling for Erik Bårdsen og Guri Pedersdatter. Hennes forrige mann og Erik Bårdsens mormor var søskenbarn.

Likelydende brev for Peder Ingebrigtsen og Ingelev Bjørnsdatter som er beslektet i tredje ledd.

s. 176, 176/65: 27.6.1665. ÅB R XI 548b-549a.

Bevilling for Peder Robertsen Speniel til å være fri for tiltale. Han har to ganger gjort seg skyldig i leiermål, betalt mulkt og utstått kirkens disiplin. Han er nå uten grunn beskyldt for samme forseelse med to beryktede kvinnfolk.

s. 208, 28/66: 1.2.1666. ÅB R.

Brev til Jacob Jensen Normann om at hans datter Sofie Amalie Jacobsdatter Normann skal uten avgift nyte Sigstad i Biri. Garden var bevilget Jacob Jensen Normann for livstid. Hun skal også ha privilegium på gjestgiveriet samme sted.

s. 220/221, 113/66: 7.9.1666. ÅB R XI 607b.

Konsept mangler. Kallsbrev for Alf Pedersen som sokneprest i Ringsaker etter avdøde sokneprest Jens Christoffersen. Alf Pedersen er nå kapellan samme sted.

NI:a. Alf Pedersens søknad til stattholderen, dat. Ringsaker 21/2 1666. Han skriver at han er frikjent for de anklager som den gamle prest, herr Jens Christoffersen, og kapellanen Didrik Muus har framsatt. Muus er nå reist til Bergen stift. Soknepresten, som verken hadde hustru eller barn, ville overdra kallet til svogeren herr Mads i Biri. Alf Pedersen skulle da overta Biri, men han nektet å underskrive kontrakten. Påtegnet anbefaling av stattholderen, dat. København 15/3 1666.

b. Else Pedersdatters søknad til kongen, dat. Kbh. 2/9 1666. Hun ber om at broren må få Ringsaker kall.

c. Kopi av stattholderens resolusjon, dat. 21/8 1666, om at bispen skal avgjøre hvem som skal få kallet.

d. Stattholderens resolusjon (i original), dat. Akershus 21/8 1666.

s. 221, 119/66: 11.9.1666. ÅB R XI 609a.

Konsept mangler. Ekteskapsbevilling for Anders Torstensen og Anne Gulbrandsdatter på Robøle i Slidre prestegjeld. De er i slekt i tredje ledd.

s. 226, 148/66: 25.10.1666. NM T XI 340b-341a.

Innb. saml. Kongebrev. Befaling til stattholderen om å foreta en undersøkelse angående Jacob Jensen Normanns klage over at løytnant Fleischer har trengt seg inn på hans gard, Sigstad (i Biri) imot kongens skjøte.

s. 232, 14/67: 26.1.1667. ÅB R XI 624a.

Konsept mangler. Bevilling for bøndene i Lærdal og Borgund til fortsatt å nyte halv skattefrihet, slik de fikk brev om 22/9 1652. (Se NRR X, s. 480 ff.) De har måttet betale full skatt de siste årene.

NI:a. Søknad fra bøndene til stattholderen, dat. Bergen 27/3 1665. De viser til brev av 22/9 1652 der de fikk skattelettelse på grunn av de vanskeligheter de hadde med å føre skatt, toll osv. 6 store mils vei over Filefjell. Bøndene i Valdres har også halv skatt. I de siste tre år har de ikke hatt skattelettelse unntatt for tre av skattene. Brevet er forsynt med 6 segl. Påtegnet stattholderens resolusjon: Kansleren bes i egenskap av lensherre om en erklæring.

b. Ove Bjelkes erklæring dat. 29/3 1665 om at det forholder seg som det er meddelt i søknaden. Deres halve landskatt var tidligere 60 dlr., nå er den 120 dlr.

c. Stattholderens resolusjon dat. 31/3 1665. Søknaden anbefales.

Fortsettelse i neste nummer.

Svar på tidligere spørsmål

Spørsmål nr. 270 (i nr. 2 for 1995) fra Bo Bjerknes

Dette står i Eidskog bygdebok nr. IV. Teodor Ingvald Wilhelm Kaufeldt Bjertnes f. 1826 i Vardal «nu i Aker» gift 12.10.1847 med Maren Elisabeth Olsdtr. Tuhus fra Eidskog f. 1817.

Angående: Teodor I. W. Kaufeldt Bjertnes' foreldre:

Peder Engebretsen Bjertnes f. 1779 i Gran. (Hans foreldre var Engebret Amundsen Bjertnes og Ingebor Pedersdtr. Rechen), gift med Caroline Antoinette Kaufeldt f. 1782.

Disse opplysningen har jeg fått fra historielaget i Jevnaker.

Vennlig hilsen Åse Isaksen, Grua

Spørsmål nr. 294

Her var det spørsmål om aner for:

1. Hans Håkensen Tomter i Snertingdal 1885-1962. Undersøkelser viser at han ble født på Sæterie i Kolbu og foreldrene hans var (2. og 3)

Foreldre:

2. Håken Johannessen f. på bruket Slagsvolddammen i Østre Toten 1857 og døde i Snertingdal 1940. Han og familien bodde på bruket Ulsrubbakken i Kolbu ca. 1887-1910. Kona hans var nr. 3:
3. Karoline Evensdtr. f. i Lundstuen i Kolbu 1856 døde i Snertingdal 1927.

Besteforeldre:

4. Johan Håkensen f. i Overnstuen 1823.
5. Maria (eller Marta) Andersdr. f. på Kobberstadeie 1812 (eller 1820) døde på Slagsvoldeie 1902.
6. Even Olsen Lundstuen f. på Karsrud 1819 døde i Lundstuen i Kolbu 1888.
7. Karen Andersdr. Lundhagen f. 1829.

Oldeforeldre:

8. Håken Johannessen Overn som døde på Overnbakken 1857, 68 år.
9. Helene Paulsdr. Østbystuen f. ca. 1799.
10. Anders Ellingsen Kobberstadstuen.
11. Helene Andersdr. Igelsrud.
12. Ole Mikkelsen
13. Helene Hansdr.
14. Anders Evensen Lundhagen, 1805-1839
15. Helene Nilsdr. f. på Dyste 1804, døde 1871.

Med hilsen Arne Amundgård

Spørsmål nr. 296

Der var det en del spørsmål i tilknytning til presten Carl Andreas Hansen (1805-1872) og hustru Marie Dorothea Wølner f. 1807.

Fruen var født i Strømsø i Drammen 11.4. 1808. Den garden som familien kjøpte var Nedre Båshus i Østre Toten med skjøte 1867 fra Johs. Olsen. Etter at mannen var død i 1873, solgte fruene garden til Halvor O. Øyen. Carl Andreas Hansen ble begravet fra Hoff kirke 8.2.1872, som "pensjonert sogneprest".

Med hilsen Arne Amundgård

Mer om Øvre Alfstad

Et tillegg til art. i nr. 3. 1994 s. 165-178:

Ole Christoffersen Alfstad som døde 12.7.1837 var ikke født på Gårder i Land men på Jensvold i Nordsinni. Han ble døpt 1748 i Land. Foreldrene var Christoffer Johannessen f. ca. 1703 på Gårder i Østsinni og Mari Torgersdtr. Tonvold f. 1725.

Petra Marie Alfstad f. 12.10.1875 var datter av Anton Olsen Alfstad og Berthe Olsdtr. Sukkestad. Petra giftet seg 9.9.1897 med Johan Thomas Olsen Bjørndal fra Aker. Hva som kanskje ikke er kjent for alle er at disse to flyttet tilbake til Toten med sine barn omkring 1913. Thomas døde 1932 og Petra i 1956. De ligger begravet ved Hoff kirke. De var mine oldeforeldre. En av deres barn, Thor, reiste etter konfirmasjonen tilbake til Aker/Oslo og bygde etterhvert med sin kone det huset jeg til dags dato bor i.

**Med hilsen Svein Arnolf Bjørndal,
Nordlysvn. 33, 0489 Oslo.**

Tillegg til art. «En slektshistorie fra Amerika...»

Av Herman Nettum

I artikkelen min i hefte nr. 4-1996 side 262 er det på ett eller annet sted i prosessen blitt hoppet over en linje. På linje 8 skal det stå:

Datteren fikk undervisning av privatlærere som var hentet opp fra Christiania. På den tid var det foreldrene som bestemte hvem som var et passende parti når barna skulle gifte seg. .. (Privatlærerne bestemte selvfølgelig ikke over dette).

I samme hefte side 274 under III.2. skal stå: Oddvar 1925-1973.

Nye spørsmål

Spørsmål nr. 297

Jeg søker opplysninger om min bestefar Christian Paulsen f. 8/3-1853 død 19/5-1923. Det er sagt at han var uekte sønn og ble fostret opp av sin tante Gunda eller Gunhild Askeløkka. Gunda eller Gunhild hadde selv en datter Oline f. 1843 som giftet seg med Hans Østengen fra Hamar. De fikk igjen en datter Camila Marie. Hun igjen giftet seg med Karl Adolf Andresen, baker f. i Urskog (Aurskog). Christian giftet seg med Thea Andersen f. 1860 fra Baadalen i Stange. De flyttet til Maridalen utenfor Oslo hvor han døde og ligger gravlagt på Grefsen Gravlund.

**Med hilsen Arne Møller,
2858 Kapp.**

Spørsmål nr. 298

I min slektsforskning er jeg kommet fram til min tipp-tipp oldefar, men så er det stopp. Kan noen hjelpe meg videre? Vet noen om forfedrene til: Hans Olsen på Toten som giftet seg som enkemann 8/11-1813 med Marthe Pedersdtr.? Forlovere var vaktmester Smeby og Peder Baakind. Bosteder var Baakind, Faulkald, Kobberstadstuen og Kobberstadeie. Hans Olsen var husmann og han og fruen fikk disse barna: Martin, Mari, Martin, Anne, Peder, Torkild og Karen Margrethe. På forhånd tusen takk for hjelpen.

**Vennlig hilsen Erna Grønback,
Eiksvn. 28,1343 Eiksmarka.**

Spørsmål nr. 299

Opplysningene nedenfor er i hovedsak hentet fra arkivene på Toten økomuseum, og undertegnede håper de kan medvirke til kontakt med eventuelle slektninger og/eller de som har forsket på de samme personene og har opplysninger med tilknytning til de nevnte. I 1871 reiste Oleana Olsdatter Gaarder 19 år fra Østre Toten sammen med sin noe eldre søster Marie via Christiania til Amerika. Oleana kom først til byen La Crosse i Wisconsin, hvor hun ble gift og fikk 3 barn - hvis etterslekt i dag håper å få opplysninger som kan føre dem på sporet av eventuell etterslekt etter Marie - og en bror Otto som utvandret til Amerika i 1866. Muligheten for at det ikke finnes noen etterslekt etter disse to er selvfølgelig der og kanskje kom de tilbake til sitt kjære Østre Toten, hvem vet? Den eldste kjente av denne Gaarder-grenen var Peder Gaarder, 1702-1758. Hans sønn Ole Pedersen Gaarder, 1736-1798, inngikk den 13/6-1765 sitt andre ekteskap med Johanna Paulsdr. Mellum f. 1735. De fikk fem barn, den første døpt Peder den 1/1-1767. De øvrige var Marte døpt 17/12-1769, Lisbet døpt 3/10-1773, Anne døpt 16/2-1777 og Paul døpt 23/1-1780. Ole Pedersen Garder ble 4/12-1826 gift med Marie Larsdr. Fodstad døpt 25/8-1805 av foreldre Lars Hansen Fodstad og Birte Johannesdr. Buruld. Ole og Maria fikk i alt 11 barn: 1. Peder f. 24/4-1827 på Fodstad. 2. Berte Karine f. 31/3-1829 død 26/4-1911 og gift med Tosten Haagensen Skjefstad døpt 13/6-1824 død 22/5-1901. De fikk åtte barn. 3. Lars født 27/8-1831. 4. Helene Marie født 7/12-1833, 5. Ole født 5/10-1835, 6. Hans født 26/2-1838, 7. Johan f. 22/3-1840. 8. Otto f. 17/6-1842, 9. Clara f. 31/3-1845, 10. Marie f. 29/11-1847 og 11. Oleana født 10/8-1852. Det er gjennom Berte Karine og Tostens barn muligheten for dagens etterslekt i størst grad kan være mulig å finne og i folketellingen av 1900 finner vi 5 av barna som bor på forskjellige gårder i Østre Toten. Her skrives foreldrenes navn slik: Berthe Karine Olsdr. og Thorsten Haakensen. Deres første barn Auline født 1855 er gift med Olaus Hval født 1855, og de har barna Kristian Hval født 1878 og Thora Hval født 1880 og de bor på gården Ørud. Andre

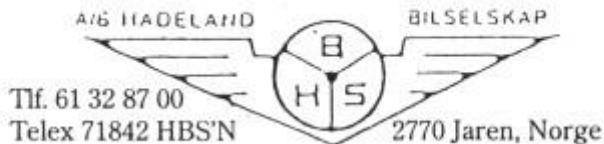
barn Marie født 1856 og mulig enke etter en Nøkleby. Deres barn var: Tora født 1886, Emilie født 1888, Berthe født 1890, Anna født 1892, alle på gården Valle. Tredje barn Haakon født 1858 og gift med Marthe Marie Johannessdtr. født 1864. De fikk barna Thora født 1891, Thorstein født 1892, Karine født 1894 og Berthe født 1896. De bodde på gården Skjefstad i Lensbygda i Østre Toten inntil Haakons død 25/8-1896. Også fjerdebarnet Oline bodde her. Så gjenstår Berthe Marie som var født 1862 og gift med Hans O. Evang med hvem hun hadde ett barn: Ole H. Evang født 1891 på gården Evang vestre. - Alle henvendelser blir mottatt med takk og svar vil bli gitt.

**Vennlig hilsen Henrik A. Eddie,
Berganveien 233, 3135 Torød**

TURKJØRING

på inn- og utland
utføres med de mest moderne og
komfortable busser
Godstransport - rimelig, sikker og hurtig
*Skal De til hovedstaden?
Benytt Landekspresen!*

Kontakt oss om Deres transportbehov

LAGSNYTT

Fra lokalavdelingene

Vestoppland Slekthistorielag avdeling Gjøvik/Toten hadde møte på Gjøvik bibliotek torsdag 5. desember. *Fredrik Dyhren* ønsket velkommen og ga ordet til kveldens kåsør, *Svein-Erik Ødegaard*. Han har tidligere skrevet bygdebok for Totenvika og er nå i gang med bygdebok for Nordsinni som ventes ferdig neste år. Ødegaard hadde kalt foredraget sitt «kildetips». De vanligste kildene i slektsgransking er kirkebøker, folketellinger, pantebøker, tingbøker og skifter, men Ødegaard nevnte flere slags kilder som fins på Statsarkivet på Hamar og som ikke er så mye brukt.

Det første var fogdearkivet. Her kan en f.eks. finne oversikt over håndverkere, oppfostringsjournaler (fortegnelse over barn født utenfor ekteskap) og årlige lister over folk som skyldte penger til staten og hvor disse oppholdt seg. På den måten kan vi finne igjen folk som flyttet fra ett prestegjeld til et annet.

Fylkesmannens eller amtmannens arkiv er en annen kilde. I sorenskriverarkivet finner vi blant annet formynderruller, der det står hvor umyndige arvinger oppholdt seg og av og til hvem de seinere ble gift med. Prestearkivene inneholder attester med personopplysninger, og et arkiv med innleverte pass finnes også på Statsarkivet. Før 1860 kunne man ikke reise utenfor Akerhus len uten pass.

Ødegaard holdt på en times tid, og vi fikk utdelt kopier av noen av de kildene han nevnte i foredraget sitt. Etterpå var det kaffe og kaker og det nyeste tidsskriftet var ferdig til møtet og ble delt ut til dem som var der. Vi var 26 stk. på dette møtet.

T. T.

Gjøvik-Toten avdeling av Vestoppland Slektshistorielag hadde sitt første møte i 1997 på Gjøvik bibliotek 9. januar med 30 personer til stede.

Frank Solbakken ønsket vel møtt og gav ordet til kveldens foredragsholder som var *Jon Feiring* fra Biri. Han kåserte om Tårn-Petter, som hadde fått tilnavnet blant annet fordi han klatret opp i tårnet på Biri kirke en juledag. Feiring viste at han hadde aner på mange garder i Biri, men han var også av husmannslekt i tredje generasjon. Professor Kolsrud og dikteren Olav Aukrust var av dem som hadde samtaler med Tårn-Petter og noterte en del etter ham. Rolf Lunde, Lillehammer laget skulptur av ham som står ved Lillehammer kirke, en skulptur som har gjort Tårn-Petter til en av de mest kjente biringene gjennom tidene

Petter Syversen, som var hans mer borgerlige navn, gikk enkelt kledd, blant annet med spesiallagde tresko, svømte over Mjøsa med klærne festet til ryggen når han hadde ærend over. Han var sterkt knyttet til moren og var opptatt av underjordiske og mye annet. Etter at faren døde, kom han på legd på Sigstad.

Foredragsholderen fortalte at det er skrevet en god del om Tårn-Petter, men at det ennå er mye som ikke har kommet på trykk. Petter ble aldri gift og var også en glødende sosialist.

Foredraget ble mottatt med applaus, og dernest fortalte formannen i Vestoppland Slektshistorielag, Ole M. Granum, Gjøvik om nyordningen i kulturarbeidet i Gjøvik under navnet Gjøvik historiske samlinger og som består av Eiktunet, Gjøvik gård og arkivene, og der også slektshistorielaget er med i styrene.

Videre var det valg, og styret i lokalavdelingen fortsetter med Anne Ma Hasselknippe, Frank Solbakken, Fredrik Dyhren og Terje Tandsether.

Fru Østby-Deglum orienterte om avskriving på data av kirkebøker for Vardal, som hun nå er kommet langt med.

Etter det oppsatte programmet var det anledning til å granske i det rike materialet som finnes i biblioteket og i arkivrommet til slektshistorielaget som nå begynner å bli svært fullt. Laget har gjennom årene skaffet seg mye interessant tilfang for slektsgranskere i området. Årsmøtet i Vestoppland Slekthistorielag blir på Valdres Folkemuseum, Fagernes søndag 16. februar fra klokka 13.00.

A. A.

Vestoppland Slekthistorielag avdeling Gjøvik/Toten hadde sitt månedlige møte på Gjøvik bibliotek torsdag 6. februar, med bra fram møte (33 personer). Kveldens foredragsholder var *Per Braastad* fra Vardal. Han hadde fått spørsmål fra *Torfinn Semb*, som er bruker på garden Semb i Biri, om han visste noe om slekta på denne garden. Braastad hadde allerede før krigen vært på Statsarkivet i Hamar og skrevet av skifter der og har samlet mye stoff seinere, så han hadde et bra bakgrunnsmateriale. Navnet Semb, som uttales «Sømm», kommer av det gammelnorske Sææimi. Ja slik skrives navnet i 1355 da garden første gang er nevnt i skriftlige kilder. Brukeren den gang het *Thorleif*. Sææimi betyr sjø-garden, men garden ligger merkelig nok et stykke ovenfor Mjøsa. - Svennes ligger nedenfor Semb og nærmere vannet, og må derfor være en yngre gard enn Semb. På 1500-tallet eide Rosensverdslekta halve garden, mens Brattslekta eide den andre halvdel.

Braastad kunne videre fortelle at slekta har sittet i 12 slektsledd på Semb, og garden har gått flere ganger i kvinneledd enn i mannsledd. Dette er nok ganske uvanlig, da det vanligvis var eldste sønn som overtok garden etter faren. *Olluff (Ole)* het den første av slekta på garden, han er nevnt først på 1600-tallet. Fra ham har slekta spredd seg til de fleste gardar i Biri, men også til andre bygder. Braastad hadde også med slektstavler som gikk

tilbake til 1300-tallet, men slike gamle tavler er ofte noe usikre og ikke alltid til å stole på. Klare Semb Schee som døde nå i desember var brukskunstner og begynte i sin tid å lage halmtapet, den såkalte Biritapeten. Den er nå verdenskjent og finnes bl.a. i FN-bygningen i New York, i rådhuset i Oslo og på Slottet. Hennes sønn Torfinn overtok Semb i 1970 og driver fortsatt produksjon av halmtapet.

Det er meget imponerende å høre på Per Braastad, som i en alder av snart 85 år holder foredrag i en times tid, uten manuskript! Han har dessuten meldt seg på datakurs for å kunne skrive om slekter på data. Ja, man blir aldri for gammel til å lære, Interesse for slektsgransking fikk han som 12-åring da han av en onkel i Oslo fikk avskrifter av noen gamle brev fra 1300-tallet hvor en *Gisle på Bråstad* er nevnt. Kort etter, i 1926, meldte han seg inn i den nystartede Norsk Slektshistorisk Forening. Per Braastad er nå den eneste i landet med 70 års medlemskap i foreningen. I alle år har han samlet stoff om forskjellige slekter og har nå ordnet dette i slektstavler for hver eneste gard i Vardal.

Fredrik Dyhren takket så Braastad for det grundige foredraget som høstet stor applaus, og opplyste at neste møte blir torsdag 6. mars. Da får vi besøk av statsarkivar *Per-Øivind Sandberg* fra Statsarkivet i Hamar.

Etterlysning

Kassereren i hovedlaget har fått en sjekk den 1. mai 1995 fra Washington DC med Account No. 7001 07 94070 Tk. Cheque No. 10 094842 Men den som har sendt sjekken har glemt å notere navnet sitt. So please if you read this send a letter with your name and address to Hans M. Næss, 2670 Gran, Norway. Thank you so much!

Til leserne

Tidsskriftet, dets utforming og innhold interesserer mange, og bra er det. Dette kom også fram på siste årsmøte der flere hadde ordet når det gjaldt tidsskriftet vårt. Noen mente at en kanskje burde bruke mindre skrift, «presse» artiklene mer sammen for å spare plass og dermed også utgifter. Vi oppfordrer i alle fall leserne/medlemmene til å komme med ytringer om aktuelle og ønskverdige endringer når det gjelder tidsskriftet.

Men viktigst av alt er å få tilsendt artikler, kommentarer, rettinger etc. Det er fort gjort at det kan komme inn feil, og det er viktig at disse blir rettet. Når det ellers gjelder artikler etc. så må disse gjerne være håndskrevet, skrevet på maskin eller på data. Ja, skribentene må gjerne kjøre ut ferdige sider til tidsskriftet, men da kan de gjerne være orientert om følgende opplegg:

Tidsskriftet blir kjørt ut på Word 6.0. Til hovedoverskrift bruker en gjerne 18, skrifttypen er Times New Roman. Undertittel nr. 12 og vanlig skrift nr. 11. Under format trykkes på Spalter og To og under avstand: 4 cm. Send gjerne disketter med artikler, særlig hvis de er svært lange. Riktignok har det hendt to ganger at vi ikke har greidd å kjøre ut tilsendte disketter, men som regel går det bra.

Ellers ønsker vi mer kontakt med medlemmene. Det er ønskelig at eventuelle misforståelser kan bli ryddet av vegen så fort som mulig til glede og nytte for alle parter. Vel møtt i tidsskriftet. En av fordelene med tidsskrifter er at en kan få inn rettinger og supplerende opplysninger alt i neste nummer...

Alle er enige om at tidsskriftet er viktig for laget, og at det har holdt en høy standard i mange år. Og vi får håpe at det er mulig å fortsette med et fyldig og godt tidsskrift også i framtida. Og det er vel da unødvendig å si at leserne, medlemmene er svært så viktige for oss som stiller med tidsskriftet. Reaksjoner på det som skrives er alltid kjærkomment å få tilsendt...

LOKALAVDELINGENE

I VESTOPPLAND

SLEKTHISTORIELAG

Gjøvik/Toten:

Styret består av Anne Ma Hasselknippe, Frank Solbakken, Fredrik Dyhren, Terje Tandsether og Roy Magne Sveen (vara). Det er medlemsmøter på Gjøvik bibliotek den første torsdagen i månedene september - mai kl. 18.30-21.30. Først er det kåseri/foredrag, så eventuelle spørsmål og kommentarer og dernest private granskinger. Avdelingen har ca. 120 medlemmer.

Land:

Styret består av: Sigmund Rosenberg (formann). Arve O. Gjeile (sekretær), Robert Jørgensen (kasserer), Magnar Rustestuen (styremedlem) og Bodil Smeby (revisor). Det er møter på Lands museum den siste mandagen i hver måned mellom september og april mellom 19 og 21. Avdelingen har ca. 30 medlemmer.

Valdres:

Formann er Eli Staxrud Brenna, sekretær Eli Sælid og kasserer Harald Rolandsgard. Det er møter på Valdres Folkemuseum 2. mandag i månedene september - mai. Avdelingen har ca. 25 medlemmer.

Hadeland:

Formann er Hans M. Næss, styremedlemmer Kjell Henrik Myhre og Gunvor Hilden. Medlemsmøter på biblioteket ved Gran ungdomsskole den 2. tirsdagen i måneden og i drengestua ved Jevnaker prestegard den 3. tirsdagen i hver måned mellom september og mai. Avdelingen har ca. 50 medlemmer.

NORGEFØR
H A D E L A N D

A/L Hadeland Kornsilø og Mølle

KRAFTFOR • TILSKUDDSFOR
SÅVARER • GJØDSEL
KORNMOTTAK

Adr.: 2770 Jaren

Tlf.: 61 32 80 16 Fax: 61 32 90 86

Vi har alle typer reiser!

- dine reiser bestiller du hos

IN REISEBYRÅET
REISER

2760 Brandbu - Tlf. : 61 33 59 20

Fax : 61 33 59 51

Alltid beredt

OTK Bæverfjord

hvorsomhelst - nårsomhelst

Tjenester du har bruk for - uten gebyrer 18

54 Totens
Sparebank

Sikker strømforsyning

med

**HADELAND
ENERGIVERK**

2770 JAREN - TLF. 61 32 73 00

GRAN
HANDELSSENTER

Handelsbyen på Hadeland

Vi ønsker deg velkommen og tilbyr:

70 forretninger innen de fleste bransjer, samlet på ett sted ved RV 4, midt mellom Oslo og Gjøvik

To kjøpesentere;
Smietorget og Granstunet.
Bank - Post - Vinmonopol
Jernbane - Rutebilstasjon
Helsesenter - Apotek mm

600 avgiftsfrie
parkeringsplasser

Velkommen til Gran

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS-
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

GRAN SPAREBANK

2770 JAREN — TELEFON 61 32 80 00

SPAREBANKEN

JEVNAKER
LUNNER